

‘Du kan ikke piske faglig læring ind i en flok medarbejdere, hvis de står som slukkede juletræer uden energi og arbejdsglæde’

Gitte Mørch Henriksen, socialpædagog, Herning Kommunes demensteam

16/2017

1. DECEMBER

ISSN 0105-5399

AnsvarshavendeForbundsformand
Benny Andersen**Redaktion**Jens Nielsen (redaktør), jni@sl.dk
Klaus Lange, kal@sl.dk
Tina Løvbohm Petersen, tln@sl.dk
Malene Dreyer, mad@sl.dk
Kit Lindhardt, klt@sl.dk
Lea Holtze, lhe@sl.dk
Steven Leweson (layout), stl@sl.dk

Prik, læserindlæg, artikler og anmeldelser er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller organisationens mening. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler fra Socialpædagogen tilbage til 1999 kan findes på socialpaedagogen.sl.dk/fagblad

Adresse

Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000. Fax 7248 6001
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
nyhedsrum@sl.dk
socialpaedagogen.sl.dk

Læserbreve og kronikker

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises. Kronikker bringes efter en redaktionel vurdering og må højst fylde 8.000 anslag. Læserbreve og kronikker, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet. Indlæg sendes til nyhedsrum@sl.dk

Annoncer

Sendes til annoncer@sl.dk
Se priser, formater, deadlines osv. på socialpaedagogen.sl.dk

Kommende deadlines

Deadline for læserbreve og stillingsannoncer til 17/2018, der udkommer den 22. december, er tirsdag den 12. december kl. 12. For tekstsannonceer er deadline til 17/2017 mandag den 11. december.

Redaktionen af 16/2017 er afsluttet den 23.11.2017

Abonnement

Abonnementspris 2017:
825,00 kr. inkl. moms (17 numre)
Løssalg: 50,00 kr. + porto

Oplag

45.049 i perioden
1.7.16-30.6.17

Produktion

KLS Pureprint A/S

Forsidefoto

Ole Joern / Red Star

Medlem af:

KOMMENTAR

Der er så mange ofre, fordi kommunerne simpelthen ikke hører, hvad der bliver sagt. De hører ikke, hvad børnene siger, og de hører ikke plejefamiliernes råb om hjælp

Tag nu ansvar for de anbragte

Af Benny Andersen
Forbundsformand

FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

Borgerne har talt, og stemmerne er gjort op. Ude i byrådsalene i kommunerne er der mange nye ansigter, og herfra skal lyde et stort tillykke til både nye og erfarne, som kaster sig ud i byrådsarbejdet. For der er nok at tage fat på.

På det seneste har bl.a. en række dokumentarudsendelser i tv om børn anbragt uden for hjemmet tydeligt vist, at der ligger et kæmpe ansvar ude hos kommunerne. I en af udsendelserne spørges der: 'Passer vi ordentligt på de børn, vi som samfund har taget ansvaret for?' Og efter at have set både den og de øvrige udsendelser, må svaret være: 'NEJ'.

For som seer til både udsendelserne om Tvind, plejefamilier og plejebarnet Michael fra Esbjerg bliver man vidne til kommuners lem-fældige omgang med de børn, der er anbragt uden for hjemmet. Vi bliver vidne til plejebørn, hvis liv sættes i regneark, og som rykkes op med rode, for at kommunen kan spare penge. Det er skræmmende, forstemmende og en meget, meget kortsigtet økonomisk strategi. For børn, der ikke får den rette hjælp, bliver meget dyre i det store samfundsregnskab.

Der er så mange ofre, fordi kommunerne simpelthen ikke hører, hvad der bliver sagt. De hører ikke, hvad børnene siger, og de hører ikke plejefamiliernes råb om hjælp. Og taberne – det bliver først og fremmest børnene, som kastes rundt mellem forskellige tilbud, og dernæst er det plejefamilien og de biologiske forældre. På nogle af områderne – fx i forhold til plejefamilierne – har politikerne på Christiansborg forstået det. Med den seneste satspulje er der fulgt penge med et løft af området: et nyt grundkursus for alle familieplejere, intensivt opstartsforløb, løbende supervision, råd og vejledning. Der kommer en bedre tilsynsmodel, og vi ved, at der er planlagt drøftelser til foråret om aflønningen.

Nu mangler vi sådan set bare, at kommunerne tager ansvar og gør det, de skal. Fx at lave seriøs sagsbehandling. Ude i forvaltningerne skal man begynde at lytte – både til børnene og til faglighederne. Der skal gøres op, og arbejdet skal organiseres, så man kan skabe de helt nødvendige rammer, som sikrer stabile anbringelser og understøtter fagligheden for familieplejere. Som et minimum skal vi kunne forvente, at man ude i kommunerne adskiller tingene, så man på det ene spor kører forhandling om løn- og ansættelsesforhold, og på det andet spor kan køre løbende dialog om løsning af opgaven omkring barnet.

Derfor er det så vigtigt, hvem der sidder ude i byrådene og prioriterer, hvilken indsats der skal laves i forhold til det enkelte barn.

INDHOLD

FOTO: OLE JØERNY/RED STAR

04

04 ARBEJDSLIV

På tre plejecentre er indberetningerne af voldsepisoder faldet med over 60 pct. – og på et botilbud er de gået fra 350 magtanvendelser til nul. Alle steder oplever succes med at forebygge vold og konflikter gennem en fælles faglig tilgang til arbejdet – og et stærkt fokus på et godt arbejdsmiljø. Ekspertter bekræfter, at høj faglighed løfter arbejdsmiljøet

12 HUMOR

Jeg er træt af at være mongol
– jeg vil hellere være eskimo

13 KOMPETENCEUDVIKLING

1.369 medlemmer har på to år fået støtte via deres overenskomst til at udvikle deres kompetencer – og især har neuropædagogik været det helt store hit på skolebænken. Også en ny pulje, hvor ufaglærte kan få en uddannelse, har været populær

16 PRAKSISEKSPERTER

Fælles viden forvandlede Finn

18 SATSPULJEN

Hjemløse, børn anbragt i familiepleje, mennesker med handicap og frivillige er nogle af dem, der får glæde af den nye satspuljeaftale. 1,1 mia. kr. er fordelt på det sociale område – med markante socialpædagogiske fingeraftryk

22 TEMAMØDER

Ledsagelse og forældresamarbejde

26

FOTO: NILS LINDO PEDERSEN

22 BESKÆFTIGELSESIKTSATS
Regelforenklinger kan ramme ledige**23 KULTURPÆDAGOGIK**
Jeg tager min historie mere alvorligt nu**26 KRIGSVETERANER**

På SUF-Veteran i Nr. Broby kan PTSD-ramte krigsveteraner få en lille overskuelig verden, der kan åbne vejen tilbage til en normal tilværelse. Socialpædagog Jesper Maigaard, der selv har været udsendt, er en af initiativtagerne til stedet, der bl.a. huser Jimmie Sørensen, der kom til stedet direkte fra en psykiatrisk afdeling, hvor han efter et selvmordsforsøg havde været indlagt et par måneder

32 KV 2017
Løfter på handicapområdet forpligter**32 KOGEBOG**
Mad på bordet – trin for trin**34 BØGER****35 SATSPULJE**
For lidt viden om effekten**36 FAGLIG KONFERENCE**
Lyt til og tro på børnene**37 LÆSERBREV****38 SYNSPUNKT**
Sæt nu borgerne i centrum

ARBEJDSLIV

Sæt af fra en fælles faglig platform

Færre voldsepisoder, lavere sygefravær og mere arbejdsglæde. Resultaterne er markante, efter at tre plejehjem i Herning har indført én fælles pædagogisk metode for alle medarbejdere – og sideløbende sat fokus på det gode arbejdsmiljø

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Foto: Ole Joern / Red Star

Høj faglighed og et godt arbejdsmiljø hænger uløseligt sammen. Man kan jo ikke piske faglig læring ind i en flok medarbejdere, hvis de står der som slukkede juletræer uden energi og arbejdsglæde

Gitte Mørch Henriksen, socialpædagog, Herning Kommunes demensteam

Når 'Hans' nervøst begynder at pille ved sine fingre og negle, så ved personalet med det samme, hvad de skal gøre. Den ældre udviklingshæmmede beboer har et meget lavt selvværd og bliver ofte selvskadende, hvor han fx begynder at rive sine negle af. Men medarbejderne omkring Hans ved, at den adfærd hurtigt kan bremses ved at overdyngne ham med ros, anerkendelse og knus.

Og når 'Eva', en ældre kvinde med demens, begynder at græde og klynke højt, ved medarbejderne godt, hvad der skal til for at få hende til at falde til ro. Man sætter sig på hug foran Eva, får øjenkontakt, og spørger måske ind til, om hun blev bange, fordi der ikke lige var nogen i nærheden. Den direkte kontakt, et kram og en kærlig hånd får hurtigt gråden til at stilne af.

På tre plejecentre i Herning – Fuglsangsø, Toftebo og Søglint – bruger medarbejderne, hvad enten de er socialpædagoger, sosu-assisterer eller sygeplejersker, én fælles pædagogisk metode over for de ældre beboere: Marte Meo, som er en pædagogik, der bygger på den nyeste viden om, hvordan hjernen fungerer (se boks).

Og fra en hverdag præget af mange episoder med udadreagerende beboere, fysisk vold og konflikter, er indberetningerne af voldsepisoder de seneste par år faldet med over 60 pct., mens sygefraværet er faldet med 13 pct.

– Medarbejderne har fået en fælles faglig platform at arbejde ud fra, og det har styrket den enkeltes faglighed. Før gjorde man lidt det, man hver især mente virkede bedst. Men når personalet trækker i hver sin retning, så påvirker det både de kollegiale relationer, arbejdsmiljøet og beboerne. Derfor har vi valgt én fælles metode at arbejde ud fra, og det har givet fantastiske resultater, siger Gitte Mørch Henriksen, som er socialpædagog tilknyttet Herning Kommunes demensteam og derudover ansat i rådgiverfirmaet LMI Danmark.

Projekt på to ben

For et par år siden blev Gitte Mørch Henriksen bedt om at stå i spidsen for et projekt, der skulle gennemføres på de tre plejecentre. Projektet 'Demens – vejen til arbejdsglæde og trivsel' var støttet af Arbejdstilsynet og byggede på to indsatser: En handlede om at lære medarbejderne at anvende Marte Meo, og derigennem få et fælles fagligt afsæt, mens den anden del af projektet fokuserede på at øge trivlsen og arbejdsglæden blandt medarbejdere.

– Høj faglighed og et godt arbejdsmiljø hænger uløseligt sammen. Man kan jo ikke piske faglig læring ind i en flok medarbejdere, hvis de står der som slukkede juletræer uden energi og arbejdsglæde. Så for os handlede det både om at løfte fagligheden og om at genfinde glæden og begejstringen i hverdagen, fortæller Gitte Mørch Henriksen.

Som en del af projektet blev medarbejderne undervist i Marte Meo og lærte, hvordan man ved at filme konkrete situationer i hverdagen kan blive klogere på, hvad der virker bedst. Afsættet er hele tiden at iagttage, hvordan borgeren reagerer. Det handler fx om øjenkontakt, om hvor mange initiativer vedkommende tager, eller hvordan han eller hun reagerer på lys, lyd, bevægelse eller afbrydelser.

– Jeg har lært, at det er samværet og relationen mellem mig og borgeren, der har betydning – langt mere end selve opgaven. Ved at filme og gen-

nemgå hverdagsituationer med kollegerne lærer vi, hvad kropssprog, ansigtsmimik og toneleje betyder for den enkelte beboer. På den måde kan vi hele tiden tilpasse vores arbejde ud fra den enkeltes behov, og det gør det meget lettere at styre uden om konflikter, fortæller Katja Søgaard Pedersen, som er uddannet psykomotorisk terapeut og har gennemført et grundkursus i Marte Meo.

En rød tråd i arbejdet

Selvom det for nogle kan virke grænseoverskridende at hive et videokamera med ind til en borger, der skal hjælpes i tøjet eller puttes i seng, har det vist sig at være et rigtig godt værktøj i hverdagen, fortæller Kirsten Mejlholm, som er social- og sundhedsassistent og arbejder på et skærmet afsnit for mennesker med demens på Fuglsangsø Centret. En afdeling, hvor der tidligere har været mange episoder med uadreagerende adfærd.

– Vi lærer rigtig meget af at se hinandens film, hvor vi ser på, hvordan borgeren reagerer på de ting, vi gør. På den måde bliver det tydeligt for os alle, hvad der går galt, hvis fx en borger bliver uadreagerende – og hvad der har en positiv effekt på beboeren. Det kan handle om, hvordan vi står i forhold til vedkommende, hvordan vi taler – eller om vi fx lige kigger væk, når vi slutter en sætning.

Jeg er slet ikke i tvivl om, at vi når meget længere med vores beboere, fordi vi nu har fået en rød tråd i vores måde at arbejde på, siger Kirsten Mejlholm.

I forbindelse med projektet har en stor del af medarbejderne gennemført et grundkursus i Marte Meo, ligesom de medarbejdere, der er kommet til siden, også introduceres til metoden. Derudover er der tre terapeuter tilknyttet, som har særligt kendskab til metoden – en af dem er Gitte Mørch Henriksen.

– Det hele handler i bund og grund om at vide, hvad den enkelte beboers hjerne har brug

NØGLEN Socialpædagog Gitte Mørch Henriksen er en af i alt tre terapeuter med særligt kendskab til Marte Meo-metoden. Hun har været med til at lære medarbejderne, hvordan man finder nøglen til det enkelte menneske – ud fra, hvad beboerne fortæller med kroppen, øjnene eller med sproget.

Marte Meo

- Marte Meo er en metode, hvor man anvender video til at analysere samspillet mellem mennesker. Man filmer almindelige situationer fra hverdagen og fokuserer på de positive situationer, hvor samspillet fungerer.
- Formålet med Marte Meo er at skabe en anerkendende og udviklingsstøttende kommunikation mellem fx børn og voksne – eller som i Herning mellem ældre beboere og personalet på plejecentre.

HVERDAGSVIDEO Når medarbejderne på de tre plejecentre i Herning arbejder med Marte Meo i hverdagen, filmer de udfordrende situationer hos borgerne, som de så efterfølgende gennemgår med fokus på, hvad der får samspillet til at fungere.

for. Så vi kigger på, hvad beboerne fortæller os med kroppen, med øjnene og nogle gange med sproget. Vi finder nøglen til det enkelte menneske – og det har både reduceret konflikterne, styrket fagligheden og styrket samarbejdet og trivslen på tværs af fagligheder, siger hun.

Wow – du ligner en drøm

Projektet handlede dog om meget mere end at bruge videooptagelser i hverdagen. Der blev også sat fokus på det gode arbejdsmiljø. Det betød fx, at medarbejderne pludselig stødte på plakater med skriggule trekantede advarselsmærker om smittefare ved udbrud af arbejdsglædevirus. Eller en

stor kongekrone af guld klistret på toiletspejlet påført en lille lap papir, hvor der stod: Wow – du ligner en drøm.

– Stemninger smitter mere end forkølelser på en arbejdsplads, og derfor har vi sideløbende med et solidt fagligt løft også sat ind omkring trivsel og arbejdsglæde. De her medarbejdere udfører jo en mental maraton hver eneste dag, fordi de har et hårdt belastet job – så trivselsdelen er helt afgørende, lyder det fra Gitte Mørch Henriksen.

I projektet blev der afholdt i alt 79 trivselsmøder på de tre plejecentre, hvor medarbejderne selv satte ord på, hvad der var vigtigt for dem i arbejdet, og hvad man i hver enkelt afdeling gerne ville arbejde med for at skabe et bedre arbejdsmiljø.

– Hvis vi som personalegruppe mister vores energi, så mister vi også evnen til at håndtere de faglige udfordringer, vi møder hele tiden. Derfor har vi sideløbende med Marte Meo også prioriteret at finde redskaber og inspiration til, hvordan vi minimerer konflikter og skaber positiv kommunikation, siger Gitte Mørch Henriksen.

Resultaterne af indsatserne er tydelige. De psykosociale APV'er viste, at det psykiske arbejdsmiljø er blevet forbedret markant. Fx er der på halvandet år sket et fald fra 49 til 14 markeringer, der kræver udarbejdelse af en handlingsplan. Og de områder, der har vist sig at være stærkt forbedret, er bl.a. løsning af interne problemer og konflikter, mere tid til at løse opgaverne, nye arbejdsmetoder og oplevelsen af at være et værdifuldt menneske. ■

Projekt 'Demens – vejen til arbejdsglæde og trivsel'

- Tre plejecentre i Herning Kommune – Fuglsangsø, Toftebo og Søglimt – deltog i projektet, som omfattede i alt 160 beboere og 149 medarbejdere.
- Projektet satte fokus på at skabe bedre arbejdsmiljø og trivsel gennem grundkurser i Marte Meo samt trivselsmøder.
- Efter projektet er indberetningerne af vold faldet med gennemsnitligt 62 pct. på de tre plejecentre, og det psykiske arbejdsmiljø er blevet forbedret markant.
- I gennemsnit er sygefraværet på to af plejecentrene faldet med 13 pct. i forhold til før projektet – men på et enkelt plejecenter er sygefraværet steget en anelse.

Fra 350 til nul magtanvendelser

Farvel til tilfældige metoder – og ind med en fælles pædagogisk tilgang. I Bo og Naboskab Vordingborg-Møn afdækker man metodisk hver borgers funktionsniveau. Det har sendt magtanvendelser og sygefravær til tælling og styrket arbejdsmiljøet

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk
Foto: Hanne Loop

’ Vi er gået helt væk fra det, jeg kalder bolche-pædagogik. Før var vores pædagogik præget af, at man som medarbejder hev det værktøj op af rygsækken, som man selv mente virkede bedst. Men i dag arbejder vi ud fra en fælles faglig referenceramme, og det gør en kæmpe forskel.’

Sådan fortæller Birgit Hansen, leder af Bo og Naboskab Vordingborg-Møn – et botilbud til voksne psykisk og fysisk udviklingshæmmede, der består af både døgnboliger, aktivitets- og samværstilbud samt støtte i borgerens eget hjem.

Tallene taler da også for sig selv. Efter at have indført en fælles faglig metode baseret på et screeningsværktøj, der afdækker den enkelte borgers funktionsniveau (se boks), er antallet af magtanvendelser faldet fra 350 om året til 0. Samtidig er medarbejdernes sygefravær gået fra at ligge på op mod 6 pct. til i dag at ligge på under 2 pct.

– Før kunne ingen rigtig svare på, hvad det var for en metode, de brugte i arbejdet. I dag anvender samtlige medarbejdere det samme værktøj. Det at have en fælles forståelsesramme at arbejde ud fra, giver en fantastisk ro i hverdagen både for medarbejdere og borgerne – fordi vi nu forstår borgerne og deres behov meget bedre, siger Birgit Hansen.

Fokus på borgerens kompetencer

Den fælles pædagogiske metode, der er indført på Bo og Naboskab Vordingborg-Møn, bygger på et screeningsværktøj udviklet af neuropsykolog Susanne Freltofte. Det handler kort og godt om at udrede den enkelte borgers hjernemæssige udvikling og kompetencer. Og for at sikre medarbejderne den nødvendige støtte til at lave scree-

ningerne i hverdagen har man uddannet i alt 24 medarbejdere som frontløbere.

En af dem er socialpædagog og teamleder Michael Wulff.

– Når man kan forstå borgeren, er det meget lettere at kommunikere på den måde, der rammer rigtigt. Og det er det, der er kernen i det screeningsværktøj, vi har indført i hele organisationen. Når vi screener en borger, gennemgår alle involverede medarbejdere en lang række forskellige spørgsmål, der tilsammen giver os et fuldstændigt billede af den pågældende borger, siger han.

Det kan fx være spørgsmål som: Kan borgeren indgå i sociale fællesskaber? Fungerer borgeren bedst i én til én-situationer? Blander borgeren fantasi og virkelighed? Forstår borgeren bedre, når du viser en fremgangsmåde frem for at forklare den med ord?

– Det er ganske enkle spørgsmål, som alle medarbejdere omkring en borger kan svare på. Og når vi gennemgår sådan et skema for hver borger, får vi et helt klart billede af, hvor borgeren er

FORSTÅELSESRAMME 'Det, at vi har en fælles forståelsesramme at arbejde ud fra, giver en fantastisk ro i hverdagen – både for medarbejderne og borgerne, siger Birgit Hansen, som er leder af Bo og Naboskab Vordingborg-Møn.

Tag fx en borger, som altid har fået at vide, at han skal lære selv at binde sine snørebånd. Når en screening viser, at hans motorik er så dårligt udviklet, at han reelt ikke kan binde de snørebånd, så har vi jo forklaringen på, hvorfor han hele tiden bliver frustreret

Michael Wulff, teamleder,
Bo og Naboskab
Vordingborg-Møn

udviklingsmæssigt – og ikke mindst hvor udviklet hjernen er. Derfra kan vi lave en profil og en handleplan, der matcher den pågældende borger. Det giver os en rød tråd i det, vi laver, og sikrer, at vi møder borgeren langt mere ligeværdigt end før, siger Michael Wulff.

Sæt ikke barren for højt

Når medarbejderne screener en borger, fokuserer de overordnet på elementer som, hvorvidt personen har kontaktsvaghed (hvordan de reagerer på andre menneskers følelsesmæssige signaler), om der er tendens til hypo- eller hyperarousal (siger noget om hjernens parathed i forhold til at modtage sansindtryk) – og hvordan personens to hjernehalvdele og pandelappen fungerer.

Men selvom det lyder som neuropsykologi på højeste niveau, så er styrken ved metoden netop, at alle kan være med, forsikrer Michael Wulff.

– Tag fx en borger, som altid har fået at vide, at han skal lære selv at binde sine snørebånd. Når en screening viser, at hans motorik er så dårligt udviklet, at han reelt ikke kan binde de snørebånd, så har vi jo forklaringen på, hvorfor han hele tiden bliver frustreret. Han bliver bedt om at gøre noget, han ikke kan. Når vi ved det, kan vi jo sætte barren lige præcis der, hvor borgeren kan være med og opleve det som en succes, siger han og tilføjer, at kollegerne i forbindelse med en screening ofte får øjnene op for egenskaber hos borgeren, de slet ikke havde fået øje på.

– Hvis jeg fx spørger kollegerne, om 'Lars' kan stable tre klodser oven på hinanden, er det umiddelbare svar måske nej – for det har vi aldrig set ham gøre. Men når jeg så spørger, om de nogensinde har set ham stable mælkekartoner oven på hinanden, når der skal lægges varer ind i køleskabet, så er det pludselig et ja. På den måde afdækker vi i fællesskab nye sider af hans motoriske evner.

Det handler med andre ord om at forstå hver enkelt borger bedre og hele tiden være på forkant med, hvornår man fx får puttet for mange aktiviteter eller stimulationer på, fortæller Michael Wulff.

– Jo bedre, vi forstår borgeren og ved, hvordan vedkommendes hjerne er skruet sammen, jo mere kan vi ramme rigtigt i den måde, vi kommunikerer på. Med vores grundige screeninger opnår vi, at borgerne pludselig føler sig forstået på en helt anden måde – og af den vej kan vi minimere udadreagerende adfærd og magtanvendelser, som tidligere var en stor del af arbejdet hos os.

Frontløbere og mentale førstehjælpere

Det har taget mange år at indføre den nye måde at arbejde på, siden de første frontløbere startede på deres treårige uddannelse i 2011. Men i dag er der ifølge Birgit Hansen ingen tvivl blandt medarbejdere om, at den fælles metodiske tilgang til borgerne har betydet et gevaldigt fagligt løft – og har givet et bedre arbejdsmiljø.

– I dag har vi ingen magtanvendelser, fordi vi sjældent kommer i situationer, hvor en magtanvendelse kan blive nødvendig. Og det handler først og fremmest om, at vi har fået løftet det faglige niveau hos alle. Når det faglige niveau højnes, får borgerne en anden adfærd – og så bliver det pludselig meget sjovere at komme på arbejde. Det kan vi måle på et markant lavere sygefravær og mindre personalegennemstrømning end før, så vi i dag har langt færre vikarer, der render ind og ud af døren hele tiden, siger hun.

Som leder har hun sideløbende med et fagligt løft af medarbejderne også sat ind omkring netop sygefraværet, som i mange år har ligget højt. Bl.a. ved at indføre såkaldt mental førstehjælp som et redskab til at skabe et bedre arbejdsmiljø.

– Mental førstehjælp handler om at give medarbejderne et sted, hvor de anonymt kan komme for at give slip og smide frustrationerne fra sig, hvis de har brug for det. Vi har uddannet otte mentale førstehjælpere – og de er rustet til at hjælpe kolleger med at afhjælpe følelsesmæssigt ubehag og dermed lære at håndtere svære og udfordrende situationer i hverdagen, fortæller Birgit Hansen. ■

Læs mere om Bo og Naboskab Vordingborg-Møn via www.kortlink.dk/s3uk

Hvad går screeningsværktøjet ud på?

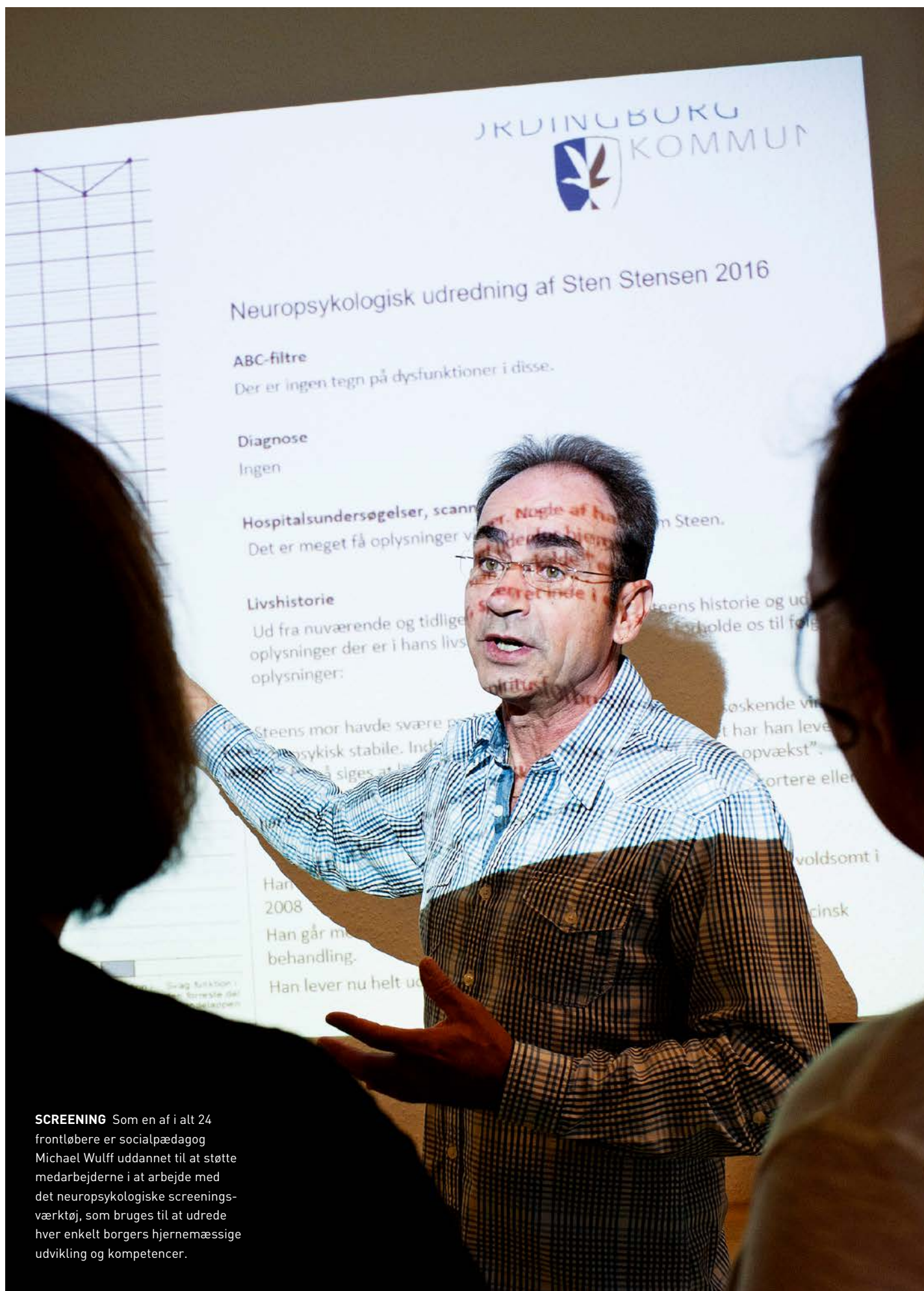
Ud fra et omfattende spørgeskema gennemgår en personalegruppe hver borger for at finde ud af på hvilke felter, personen har sine største vanskeligheder og største styrker.

Formålet med at lade fagpersoner screene fx udviklingshæmmede mennesker er, at de har førstehåndskendskabet til, hvad personen kan og ikke kan i hverdagen. Det er de fælles iagttagelser og erfaringer, screeningen tager afsæt i.

En screening kan bl.a. afdække den udviklingshæmmedes funktionsniveau, hvilke færdigheder vedkommende har, og hvilket alderstrin det svarer til. Den kommer også ind på, hvornår personen fungerer godt og mindre godt i hverdagen.

En screening er ikke en facitliste, men svarene er med til at skabe en sammenhængende forestilling om borgerens stærke og svage sider – og dermed stærke og svage hjernefunktioner.

Screeningsværktøjet er udviklet af den danske neuropsykolog Susanne Freltofte.

SCREENING Som en af i alt 24 frontløbere er socialpædagog Michael Wulff uddannet til at støtte medarbejderne i at arbejde med det neuropsykologiske screeningsværktøj, som bruges til at udrede hver enkelt borgers hjernemæssige udvikling og kompetencer.

Høj faglighed løfter arbejdsmiljøet

På arbejdspladser, hvor medarbejderne har et fælles sprog og en fælles faglig tilgang til arbejdet, lykkes man ofte bedre med at forebygge vold og konflikter – og dermed skabe et godt og trygt arbejdsmiljø. Det vurderer flere eksperter

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

På et botilbud har de nedbragt antallet af magtanvendelser fra 350 til nul og fået sygefraværet til at falde markant. Og på tre plejecentre er indberetningerne af voldsepisoder faldet med mere end 60 pct., mens trivslen og arbejdsglæden er røget helt til tops.

Fællesnævneren for de flotte resultater er, at man målrettet har sat ind med et fagligt løft af alle medarbejdere på tværs af fagligheder, og at man har skabt en fælles holdning til, hvordan man arbejder med borgerne. Og så har man sideløbende også valgt at arbejde med at styrke arbejdsmiljøet – i en hverdag, der ellers har været præget af uadreagerende adfærd, mange magtanvendelser og et højt fravær.

Eksemplerne, som du kan læse mere om i dette fagblad, bekræfter, at faglighed og arbejdsmiljø hænger uløseligt sammen. Det mener Bjarne Møller, som er chefkonsulent i Socialt Udviklingscenter SUS og projektleder i Vold som Udtryksform

– Det handler om at sikre medarbejderne nogle trygge arbejdsvilkår og samtidig give borgerne et ordentligt liv med den nødvendige støtte. Og skal det lykkes, er man nødt til at finde den rette balance, hvor der både er fokus på fagligheden og på arbejdsmiljøet.

Husk at lytte til borgerne

Vold som Udtryksform arbejder med at forebygge trusler og vold på arbejdspladser primært på social- og sundhedsområdet. Her viser erfaringerne ifølge Bjarne Møller, at man når længere med fx forebyggelse af vold og konflikter, når medarbejderne har et fælles sprog og en fælles faglig tilgang i arbejdet.

– Man risikerer let at blive sat skatmat, hvis det pædagogiske arbejde er funderet på, at medarbejderne siger, 'jamen sådan gør jeg, for det har

jeg gode erfaringer med'. Altså hvor man hver især bruger sin egen hjemmestrikkede model i arbejdet. Derfor er det vigtigt at blive enige om en fælles faglig tilgang, siger Bjarne Møller.

En pointe, som næstformand i Socialpædagogerne Marie Sonne bakker op om.

– Der findes så mange forskellige metoder, teorier og principper inden for det felt, vi arbejder i, samtidig med at vi på mange arbejdspladser har flere forskellige faggrupper. Derfor er det vigtigt, at man bliver enige om en fælles holdning til, hvordan man arbejder med borgerne, så alle arbejder ud fra de samme grundprincipper, siger hun.

Og når man nu skal i gang med at udvikle en fælles faglighed på arbejdspladsen, er det en god idé at inddrage borgerne mest muligt, lyder det fra både Marie Sonne og Bjarne Møller. For med en høj grad af borgerinddragelse i det pædagogiske arbejde oplever man færre konfrontationer, konflikter og arbejdsulykker.

– Når man eksempelvis får visiteret en ny borger til et tilbud, kan man jo tage en snak med borgeren og spørge: 'Hvordan reagerer du, når du bliver rigtig vred? Og hvordan kan vi bedst hjælpe dig, så du undgår at ende der?' Her findes der jo flere anerkendte metoder, man kan vælge at bruge – også for udviklingshæmmede borgere, som måske ikke har et sprog. Pointen er, at når man har en faglig tilgang og husker at inddrage borgeren selv, så når man rigtig langt, lyder det fra Bjarne Møller.

Lidt som børneopdragelse

Da SFI (det nuværende VIVE) tidligere på året udgav rapporten 'Voldsforebyggelse på botilbud og forsorgshjem', blev høj faglighed, relationsarbejde og fokus på arbejdsmiljøarbejdet fremhævet som nogle af de elementer, der har allerstørst betydning for, om man på et botilbud eller et forsorgshjem lykkes med at forebygge vold.

Forfatteren bag rapporten, seniorforsker Anika Liversage, slår da også fast, at selvom der ikke findes nogen enkel vej til at forebygge vold og udadreagerende adfærd på bl.a. socialpædagogiske arbejdspladser, så er et godt arbejdsmiljø kombineret med en høj faglig bevidsthed noget af det, der kan virke.

– På arbejdspladser, hvor man har en høj faglighed, og hvor medarbejderne er bevidste om, hvad der er det rigtige at gøre, der formår man ofte at deeskalere konflikter. Det handler om at have

Det handler om at sikre medarbejderne nogle trygge arbejdsvilkår og samtidig give borgerne et ordentligt liv med den nødvendige støtte. Og skal det lykkes, er man nødt til at finde den rette balance

Bjarne Møller, projektleder, Vold som Udtryksform

de rigtige værktøjer og være enige om en tilgang, som medarbejderne er trygge ved – og som gør, at også borgeren kan føle sig tryk, siger hun og sammenligner det med børneopdragelse.

– Man kan opdrage børn på rigtig mange forskellige måder. Men det er jo vigtigt at sikre, at det ikke er forskelligt hele tiden. Det samme kan man sige om forebyggelse af vold og konflikter. Også her er det vigtigt med en form for fælles fagligt sprog, så man arbejder i forlængelse af hinanden uanset hvilken faggruppe, man tilhører, siger Anika Liversage, som i dag arbejder i VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Hinandens forudsætninger

Selvom der ikke findes overvældende meget dansk eller international forskning specifikt omkring sammenhængen mellem arbejdsmiljø og faglighed, så er det for en faggruppe som socialpædagoger helt afgørende, at man tænker de to elementer sammen. Sådan lyder vurderingen fra arbejdsmiljøforskere i Team Arbejdsliv Karen Albertsen.

– For de fleste mennesker er det jo vigtigt at lave et godt stykke arbejde i hverdagen. Og for

deres medlemmer er kerneopgaven i høj grad at skabe gode liv for de borgere, I arbejder med. Kan man ikke det, fordi man ikke har ressourcerne, kompetencerne eller fagligheden til at løfte opgaven, er det en stor belastning i arbejdslivet, siger hun.

Men det går begge veje, pointerer hun – for man kan ikke sige, at det er enten arbejdsmiljøet eller fagligheden, der kommer først.

– De to skal ses i en sammenhæng. Faglighed er ikke bare noget, man går rundt og bærer alene og med sig selv, det er noget, man deler i fællesskab og med hinanden – og det gør man jo bedst i et godt arbejdsmiljø, siger Karen Albertsen og fortsætter:

– Hvis man kun fokuserer på trivsel og på, hvordan vi går og har det med hinanden på arbejdspladsen, så bliver det for meget et sideprojekt, der ikke er knyttet til kvaliteten i arbejdet. Vi går jo ikke på arbejde for at hygge os og have det godt – vi skal levere noget kvalitet baseret på høj faglighed. Og god kvalitet i arbejdet smitter igen af på motivationen og arbejdsglæde, så det hele hænger jo sammen. ■

Man kan opdrage børn på rigtig mange forskellige måder. Men det er jo vigtigt at sikre, at det ikke er forskelligt hele tiden. Det samme kan man sige om forebyggelse af vold og konflikter

Anika Liversage, seniorforsker, VIVE

ARBEJDSLIV

Ja, det hænger sammen

Der er en tydelig sammenhæng mellem høj faglighed og et godt arbejdsmiljø, viser Socialpædagogernes seneste arbejdsmiljøundersøgelse

Af Tina Løvbohm Petersen, tln@sl.dk

At arbejdsmiljø og faglighed går hånd i hånd er netop kernen i den arbejdsmiljøstrategi, som Socialpædagogerne vedtog på kongressen i 2014. Målet med

strategien er at sikre, at faglighed, kompetenceudvikling, kvalitet i løsning af kerneopgaven samt gode rammer og vilkår for at udføre arbejdet er til stede på alle socialpædagogiske arbejdspladser.

Siden har der været gang i en mængde aktiviteter i forbundets ti kredse og på en lang række arbejdspladser – og resultatet af indsatsen er begyndt at sætte sine spor, bekræfter Marie Sonne.

Forbundets seneste arbejdsmiljøundersøgelse fra marts i år viser nemlig, at der er en tydelig sammenhæng mellem høj faglighed og et godt arbejdsmiljø.

– I undersøgelsen kunne vi se, at medlemmer med mulighed for supervision og faglig sparring med kollegerne har en markant bedre trivsel end de socialpædagoger, der ikke har. Samtidig er der også en tendens til, at socialpædagoger, som føler sig klædt fagligt godt på, i mindre grad oplever at blive udsat for vold i jobbet. Så er der rigtig mange pile, der peger på, at socialpædagogers mulighed for at udvikle og bruge deres faglighed påvirker, hvordan de trives i arbejdet, siger Marie Sonne.

Derfor er der i forbundet fortsat stort fokus på at få arbejdsmiljøstrategien omsat til

praksis i hverdagen. Senest har der været udbudt et nyt kursus til tillidsrepræsentanter, hvor de er blevet klædt på til at sætte faglighed og arbejdsmiljø i spil på arbejdspladsen.

– Det er vigtigt at give de tillidsvalgte nogle konkrete værktøjer og en viden, de kan omsætte i praksis i en travl hverdag. Målet er jo, at det med at have fokus på kerneopgaven, på det gode arbejdsmiljø og på at fastholde vores faglighed i dagligdagen, efterhånden kommer helt ind under huden på medlemmerne og bliver en del af kulturen ude på arbejdspladsen, siger Marie Sonne. ■

HUMOR

Jeg er træt af at være mongol – jeg vil hellere være eskimo

Som vi skrev i sidste nummer af Socialpædagogen, kan humor give udsatte mennesker en pause fra alvoren og skabe arbejdsglæde for alle. Vi bad efterfølgende medlemmerne fortælle om deres glade og sjove stunder med borgerne på arbejdspladsen. Flere tog imod opfordringen og har delt deres dejlige og livsbekræftende historier på facebook. Historier, der bekræfter, at humor i høj grad spiller en central rolle i hverdagen i det socialpædagogiske arbejde. Her kan du læse et par af guld-kornene

Af Malene Dreyer, mad@sl.dk, og Lea Holtze, lhe@sl.dk

Jeg arbejder på et specialbørnehjem, hvor vi af hensyn til hver enkelt barns behov ikke altid kan spise sammen. En aften er vi dog næsten alle samlet om bordet, og nyder maden, da stilheden brydes af en meget høj lang PRUT!!! Alle bryder ud i høj latter, og en af vores små piger, som er meget opmærksomhedsforstyret, ufokuseret og uden verbalt sprog, kigger helt overrasket på alle ved bordet, og for første gang nogensinde frembringer hun en helt ny lyd, som er en imitation af latter! Så bryder latteren ud igen, og denne gang ler hun med. Det var første gang, hun ligesom kiggede rigtigt på verden og virkede nærværende. Hun fornemmede og nød fællesskabet! Det var enestående! Jeg glemmer det aldrig

JANNE SKOV KRISTENSEN

Som en borger sagde på min arbejdsplads: 'Jeg har været hos lægen og har fået blærerøvsbetændelse'

ANONYM

Ung pige med Downs. Noget kraftig og meget madglad, men spiste aldrig sin salat, for som hun sagde: 'Jeg er muslim, så jeg spiser ikke salat'

MORTEN MURBERG

Kim har Downs, men som han engang sagde: 'Jeg er træt af være mongol – jeg vil hellere være Eskimo'

MORTEN MURBERG

Min første dag på Bøgeskovgård for 12 år siden. Ved middagstid er mit hoved totalt fyldt op af indtryk, og jeg lister mig lidt væk for at fordøje indtrykkene. Bliver spottet af en borger, der spørger: 'Hvad skal du?'. Svarer: 'Skal lige bruge lidt tid for mig selv'. Borgers svar: 'Det kan jeg godt forstå. Jeg går lige med og hjælper dig'

MORTEN MURBERG

KOMPETENCEUDVIKLING

Neuropædagogik er det helt store hit

På ca. to år har 1.369 medlemmer fået støtte via deres overenskomst til at udvikle deres kompetencer. 26-årige Samuel Albrecht er en af de mange, der har valgt at læse neuropædagogik for at blive klogere på de mennesker, han arbejder med

Af Kit Lindhardt, klt@sl.dk

Beslutningen lå lige til Samuel Albrechts højreben, da han i sommer fik mulighed for at tage et semester i neuropædagogik ved siden af sit arbejde med voksne mennesker med autisme og udviklingshæmning på bostedet Tornhuset syd for Odense.

Selvom Samuel Albrecht var helt nyuddannet og skoletræt, kunne han ikke lade den mulighed passere.

– Jeg synes, det er mærkeligt, at neuropædagogik ikke er et obligatorisk fag på seminarierne. Det burde det være. For både i folkeskoler og på bosteder er det brugbart at vide lidt om, hvordan hjernen fungerer, siger 26-årige Samuel Albrecht.

Psykologi og demens

Siden 2013 har kommunalt og regionalt ansatte på Socialpædagogernes overenskomst kunnet få støtte fra kompetencefondene til at tage en række efter- og videreuddannelser. Det drejer sig bl.a. om diplomuddannelser i specialpædagogik, psykologi, ældre og demens, kost, ernæring og sundhed samt neuropædagogik og neuropsykologi.

I den indeværende overenskomstperiode fra 2015 til i dag har 1.369 medlemmer fået tildelt ca. 15 mio. kr. fra den kommunale kompetencefond. Af dem valgte cirka en tredjedel at blive klogere på neuropædagogik og neuropsykologi.

Løft til fagligheden

Samuel Albrechts daglige leder i Tornhuset, Ane Marie Kristensen, ser mange fordele ved, at medarbejderne kan få støtte fra kompetencefonden til at videreudanne sig. Neuropædagogikken er særlig aktuell, da de metoder og den viden, de ansatte får, bl.a. gavner borgernes udvikling.

– Neuropædagogik kan være med til at give overblikket over, hvor en borger har sine ressour-

cer, og hvor der er potentiale for udvikling. Vi får en forståelse for reaktionsmønstrene hos vores borgere, som giver os mulighed for at tilpasse indsatserne. Når vi har en faglig forståelse for hjernens funktioner, kan vi i højere grad arbejde med at stimulere og tilpasse niveauet, så borgerne opnår en højere grad af balance, siger Ane Marie Kristensen, som også selv har taget uddannelsen.

Tanken er, at de medarbejdere, der tager modulet på diplomniveau, påtager sig en ambassadørrolle for neuropædagogikken og videregiver gode metoder, redskaber og viden til kollegerne.

Giver et boost

Ifølge Socialpædagogernes næstformand, Marie Sonne, viser efterspørgslen efter efter- og videreuddannelse med al tydelighed, at der er brug for muligheden for at efter- og videreudanne sig. Og det understreger, at det var et helt rigtigt træk at indgå aftalen om kompetencefondene som led i overenskomsten:

– Lige meget om man er tømrer, læge eller socialpædagog, har man behov for med jævne mellemrum at blive opkvalificeret i sit fag. Det har stor betydning for indsatsen over for de borgere, vi tager os af, og for ens egen trivsel. Jo bedre fagligt funderet du er, jo mere styrke har du til at magte opgaverne. Det giver også et boost til arbejdsglæden, siger hun. ■

Læs mere om den kommunale og den regionale kompetencefond på sl.dk/kompetencefond

Jo bedre fagligt funderet du er, jo mere styrke har du til at magte opgaverne. Det giver også et boost til arbejdsglæden

Marie Sonne, næstformand, Socialpædagogerne

Sådan søger du

1. Tal med din leder og din TR om dine muligheder og afklar hvilken uddannelse, der er relevant for dig.
2. Det er kun ansatte i regioner og kommuner, som kan få tilskud fra enten den kommunale eller den regionale kompetencefond.
3. Du kan se kriterierne for de to fonde på Socialpædagogernes hjemmeside. Søg på 'kompetencefond'.
4. Find ansøgningsskemaet på denkommunalekompetencefond.dk eller denregionalekompetencefond.dk.
5. Ansøgningen behandles af KL og Socialpædagogerne. Du vil normalt få svar inden for 14 dage til en måned.

KOMPETENCEUDVIKLING

Jeg joker lidt med, at jeg skal være chef

Om tre år er det slut, så det er en overskuelig periode. Og det er jo fedt at lære en masse og blive klogere på, hvad det egentlig er, jeg gør på mit arbejde

Betina Hansen, meritpædagogstuderende

34 år efter, at Betina Hansen gik ud af 10. klasse, sidder hun igen med næsen i bøgerne på en meritpædagoguddannelse i Viborg. Efter mange år som vikar på et bosted går hun målrettet efter en fast stilling

Af Kit Lindhardt, klt@sl.dk

Foro: Kissen Møller Hansen

Løbeturen og støvsugningen bliver somme tider sprunget over, så der er tid til at læse lektier og skrive opgaver med studiegruppen om formiddagen, inden aftenvagten begynder.

Der er kommet mere fart på hverdagene, efter at 52-årige Betina Hansen i september gik i gang med en treårig meritpædagoguddannelse på VIA University College i Viborg. Hun bruger i dag 20-25 timer om ugen på studierne sideløbende med en 30 timers arbejdsuge som vikar på et bosted i Ry i Østjylland. Derfor ser Betina Hansen frem til, at de sidste to år af uddannelsen er et deltidsstudie.

– Det er hårdt. Det er svært at skulle læse så meget teoretisk stof og forstå og huske det hele.

Men jeg prioriterer min tid efter det. Om tre år er det slut, så det er en overskuelig periode. Og det er jo fedt at lære en masse og blive klogere på, hvad det egentlig er, jeg gør på mit arbejde, siger hun.

Betina Hansen er et af de medlemmer, som siden marts i år har fået tilskud fra puljen Ufaglært til Faglært til at tage pædagoguddannelsen på merit. I alt er der blevet givet 1,1 mio. kr. til at uddanne 15 pædagoger.

Sidder fast som vikar

Siden 2009 har Betina Hansen været fast vikar på bostedet for voksne med fysisk og psykisk udviklingshæmning i Ry. I årenes løb har der været slået stillinger op, der var værd at søge. Men ledelsen ønskede altid at ansætte en uddannet socialpædagog.

– Jeg fik at vide, at jeg jo kunne tage pædagoguddannelsen. Men jeg ville simpelthen ikke kunne overskue at være fattig studerende på SU, siger hun.

Ved en tilfældighed faldt hun i foråret over en avisannonce om Ufaglært til Faglært-puljen, som giver tilskud til uddannelsesafgift, transportudgifter og materialeudgifter. Hun skyndte sig at søge – og kom ind.

– Da jeg blev optaget, tænkte jeg bare 'hold da op – hvad er det lige jeg har givet mig i kast med?' Jeg gik ud af 10. klasse i 1983, og siden har jeg ikke siddet på skolebænken. Så jeg var jo bekymret for, om det ville blive for svært for mig. Men indtil videre går det rigtig godt, siger hun.

Fod på fagsproget

Hun har kun været i gang med uddannelsen i et semester – alligevel kan hun mærke, at hun bliver bedre til at sætte de rigtige ord på, hvad hun gør og ser i arbejdet som socialpædagog. Håbet er, at hendes ord fremover vil vægte tungere på arbejdet.

– Jeg håber, at jeg får lidt mere at skulle have sagt, og at det vil give mig nogle flere muligheder inden for forskellige områder af faget – og en fastansættelse. Det ville være dejligt. Jeg har jeket lidt med, at nu skal jeg ud og være chef, siger hun og griner højt.

Efter planen kan hun kalde sig uddannet socialpædagog i 2020. ■

Ufaglært til Faglært-puljen

I overenskomsten er der udover kompetencefondene også aftalt en særlig pulje til projektet 'Ufaglært til Faglært'.

I marts i år blev der åbnet op for, at medlemmer af Socialpædagogerne kunne søge støtte fra puljen til at tage meritpædagoguddannelsen. Det har været så populært, at puljen er løbet tør. Derfor er der desværre lukket for nye ansøgninger for nu.

I begyndelsen af næste år er der forhandlinger om en ny overenskomst på det offentlige område. Hvis parterne kan blive enige, vil der blive afsat nye midler til puljen.

PRAKSISEKSPERTER

Fælles viden forvandlede Finn

Nyt inspirationskatalog fra Socialpædagogerne og KL giver bud på, hvordan forskningsbaseret viden kan finde vej til praksis, øge den fælles faglighed og blive til gavn for borgere som fx alkoholmente og hjerneskadede Finn

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Finn er tidligere alkoholiker og nu alkoholment og har en hjerneskade, han har pådraget sig ved et fald. Han er kørestolsbruger og har brug for hjælp til fx at komme i seng, men hver aften reagerer han med vrede, råb, slag og spark mod personalet. Finn har meget svært ved at finde ro og falder først i søvn, når han er så udmattet, at han ikke kan holde sig vågen. Inden da slår han sit hoved og de knyttede næver ind i væggen, lader sig trille ud af sengen, kalder på hjælp – men kan ikke tage imod den, når nattevagten tilbyder den.

Finn er i konstant alarmberedskab, og det samme er personalet på botilbuddet Attruphøj i Vodskov. Det er psykisk belastende at arbejde med Finn, og flere ansatte er endda bange for ham.

Så hvad gør man? Jo, på Attruphøj, hvor man arbejder ud fra en neurofaglig forståelse af hjernen, har ledelse og personale lavet en model, der i fire trin betyder, at man kan omsætte tilgængelig viden og forskning til hverdagens praksis:

Først går man tilbage til forskningen og teorien: Hvad siger den om de ændringer i adfærd, der fx er typiske hos Finn, og hvad kan inspirere til

at gentænke indsatsen? Den teoretiske viden har personalet brugt til at sammensætte et opslagskatalog, der suppleret med egne observationer beskriver de forskellige former for adfærd, som en erhvervet hjerneskade kan udløse.

Finns forvandling

Dette katalog er så grundlaget for en socialpædagogisk analyse af den enkelte borger på botilbuddet, og det kan bruges til at gå tilbage i den forskningsbaserede viden og hente de redskaber, der passer til den type adfærd, borgerne hver især har. Og på den baggrund kan personalet så med afsæt i fælles faglig viden lægge en konkret socialpædagogisk strategi og en plan for den daglige indsats, fordi det både bliver tydeligt, hvad borgeren har behov for, og hvad det kræver af ressourcer.

I Finns tilfælde fører det til en ny opdeling af ugens dage i overskuelige sekvenser, anvendelse af billedsymboler, der tydeligt viser Finn, hvad der skal ske, færre personaleskift, mere en til en-tid og mest mulig opmærksomhed fra nattevagten. Indretningen i Finns lejlighed forenkles, og ja, så er hans ønske om at sove med tøj og sko på, så han på den måde føler sig klar til flugt, blevet accepteret.

Den ændrede praksis betyder, at Finn nu er rolig, glad og afslappet, og personalet ser nu en mand et glimt i øjet, der ikke længere har selvskadende adfærd, og som personalet nu er trykke ved, også når de er alene med ham. Så Finn er glad, og personalet bruger ikke længere så mange ressourcer på ham – hverken mentalt eller timemæssigt.

Praksisekspertene

Eksemplet med Finn er hentet fra 'Vidensbaseret praksis i botilbud', et nyt inspirationskatalog, der gennem en lang række eksempler viser, hvordan man helt konkret kan bruge forskningsbaseret viden i hverdagen ude på landets bosteder.

Kataloget, der netop er blevet præsenteret på KL's store Handicap- og Psykiatrikonference, er resultatet af et samarbejde mellem Socialpædagogerne og KL, og det er udarbejdet af velfærdsforskere på VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Pointen er altså netop at se på, hvordan viden om metoder og indsatser bliver til socialpædagogisk praksis i hverdagen. To af overskifterne på de

Hvilken viden bruger I?

Som en del af undersøgelsen bag inspirationskataloget blev de 37 medvirkende botilbud spurgt til deres brug af teorier og metoder.

- 78 pct. anvender en navngiven teori eller metode.
- 51 pct. benytter tilgange/metoder baseret på erfaringer fra andre kommuner.
- 30 pct. benytter tilgange/metoder baseret på erfaringer fra udlandet.

små indledende afsnit lyder 'Inspireret af forskning' og 'Kvalificeret af praksis' – og det var altså netop, hvad der skete på Attruphøj.

I alt har 37 botilbud fra 20 forskellige kommuner medvirket til at skabe kataloget, og et af de andre deltagende botilbud er Bo- og Naboskab Vordingborg-Møn, som du kan læse om i artiklen 'Fra 350 til nul magtanvendelser' på side 7.

Inspirationskataloget er i det hele taget fyldt med meget konkrete eksempler på, hvordan man kan gå til sagen på den enkelte arbejdsplads. Og det giver rigtig god mening af tage afsæt i netop arbejdspladserne og deres praksis, understreger Socialpædagogens formand, Benny Andersen, i katalogets forord:

'For os er det vigtigt, at vores medlemmer har bidraget til inspirationskataloget. De er praksis-eksperter og ved lige præcis, hvor skoen trykker, og hvad der skal til for at fremme vidensbasering af praksis.'

Fem fokusområder

Anbefalingerne i kataloget tager afsæt tidligere forskning samlet i rapporten 'Lovende praksis på det specialiserede socialområde'. Kataloget er ind delt i fem afsnit, der hver især indeholder både konkrete redskaber til at komme i gang, praksiseksempler, som det med Finn, samt en række refleksionsspørgsmål, der kan bruges ude på arbejdspladserne – på personalemøder og udviklingsdage mv. – til at afdække, hvor styrkerne i hverdagens praksis ligger, og hvor der er plads til og brug for forbedring og et udviklingspotentiale.

Katalogets fem dele, der både er henvendt til ledere og medarbejdere, giver bud på, hvordan man kan:

1. Styrke vidensgrundlaget for praksis gennem teori og viden.
2. Skabe udvikling og velfærd for borgerne ved brug af mål og dokumentation.
3. Anvende faglig refleksion som base for vidensdeling.
4. Kvalificere praksis via relationelt samarbejde.
5. Øge borgernes ejerskab gennem en individuel tilrettelæggelse.

Kollega-klaner

Ud over de nævnte praksiseksempler indeholder katalogets fem afsnit også udsagn fra lederne på nogle af de medvirkende tilbud.

På Midgårdhus i Ribe har man fx haft fokus på at udvikle praksis gennem relationelt samarbejde ved at etablere såkaldte vidensteam, der består af en række tværfaglige og tværprofessionelle grupper, der varetager centrets videnskompetencer på en række forskellige faglige områder – som fx seksualitet, vold og livsstilsproblematikker. Her siger lederen:

– Brug af vidensteams gør, at medarbejderne engagerer sig i egen praksis – at vi får skabt en 'kollega-klan', så man faktisk har et forum, hvor det er tilladt at eksperimentere og prøve nogle ting af og bruge sine kompetencer på en ny måde.

På den led læner inspirationskataloget sig op ad forskning, som viser, at inddragelse af medarbejderne i processen 'er den væsentligste faktor for, at resultater fra forskning bliver anvendt i praksis'. ■

Vil I i gang?

Inspirationskataloget kan hentes på www.sl.dk/udgivelser

På VIVE's hjemmeside finder du også katalogets refleksionsspørgsmål, som kan printes ud, en powerpoint-præsentation om inspirationskataloget, som kan tages med på personalemøder, samt to små film om vidensbasering i botilbud.

Find det hele på vive.dk/vidensbaseret-praksis-botilbud

1,1 MIA. KR. TIL UDSATTE

Politikerne på Christiansborg landede årets satspuljeaftale på det sociale område den 10. november. Dermed har politikerne givet hinanden håndslag på, hvordan de vil fordele 1,1 mia. kr. til det sociale område i 2018-2021. Aftalen gavner især hjemløse, børn anbragt i plejefamilier, mennesker med handicap og frivillige. Og som du kan læse her, bærer aftalen markante socialpædagogiske fingeraftryk, ligesom den kan give socialpædagogernes arbejde endnu mere luft under vingerne de kommende år

Illustrationer: Peter Hermann

FAMILIEPLEJE

Massivt løft til familieplejeområdet

Knap 74 mio. kr. skal de næste fire år styrke indsatsen for børn anbragt hos familieplejere. Bl.a. ved at udvikle samarbejdet mellem familieplejere og døgninstitutioner

Af Malene Dreyer, mad@sl.dk

Den aften, hvor stole og legetøj fløj gennem stuen, steg frustrationen til nye højder. Det var lige før, at familieplejer Marie Jensen kastede håndklædet i ringen. Men takket være muligheden for at få fast supervision af en socialpædagog fra Børne- og familiehjemmet Bakkevej overlevede anbringelsen.

I Hedensted kommune, hvor Marie Jensen bor, er familieplejen tæt knyttet til døgninstitutionen Bakkevej, som har afdelinger for både småbørn og teenagere, ligesom der er børn med forskellige typer af handicap eller andre særlige problemstillinger. Det er derfor tit muligt at finde en socialpædagog med erfaringer, der matcher familieplejerens problematikker. Familieplejerne kan få hjælp 24 timer i døgnet hos professionelt personale, som kender både dem og plejebarnet.

Om betydningen af sin supervisor, Mogens, siger Marie Jensen:

– Mogens er der for mig. Der er andre fagpersoner, der kommer for barnets skyld eller for kommunens skyld, men Mogens er min støtte. Jeg har 100 pct. tillid til ham.

Modellen skal nu afprøves i større regi. I satspuljeaftalen er der sat penge af til en forsøgsordning, der skal styrke samarbejdet mellem døgninstitutioner og plejefamilier – præcis som i eksemplet fra Hedensted.

Modellen er en af de ting, som skal styrke kvaliteten på familieplejeområdet. Samtidig indføres et nyt vidensbaseret grundkursus. Og så skal kommunerne stille en særlig funktion til rådighed, som skal stå for at give familieplejere løbende supervision, råd og vejledning. Desuden forpligtes kommunerne fremover til at udvikle et tæt støttet opstartsforløb for familieplejerne i begyndelsen af en anbringelse.

I aftalen er det også fastlagt, at partierne skal fortsætte drøftelserne på anbringelsesområdet i foråret. Her skal partierne bl.a. drøfte aflønning af familieplejerne – i respekt for arbejdsmarkedets parter, som der står i aftalen. Drøftelserne skal også handle om matchning, stabilitet og kontinuitet i anbringelsen og om betydningen af barnets biologiske forældre og familie. ■

HJEMLØSHED

Støtte til de unge sofasurfere

En af de helt store poster i satspuljen – 154 mio. kr. – går til at styrke bekæmpelsen af hjemløshed. Særligt unge hjemløse får en hånd

Af Tina Løvbohm Petersen, tln@sl.dk

For to år siden solgte hun Hus Forbi og levede på sofaer rundt omkring hos venner og bekendte. I dag er 20-årige Sandra Exner Riis i gang med at pakke flyttekasser ud i sin nye ungdomsbolig.

Hendes vej ud af hjemløshed gik via Unge Hjemløse Projektet i Horsens Kommune – en helhedsorienteret indsats til udsatte unge, der er hjemløse eller i risiko for at blive det.

– Selvom jeg har levet som sofasurfer og klaret mig på gaden i lang tid, er det noget helt andet at klare sig selv inden for systemets rammer. Og uden den hjælp og støtte jeg har fået til at stå på egne ben, tvivler jeg på, at jeg var nået der til, hvor jeg er i dag, hvor jeg har min egen bolig og er ude af mit hashmisbrug, siger Sandra Exner Riis og fortsætter:

– Jeg har fået hjælp til alle de praktiske ting, jeg aldrig har lært – lige fra at få skrevet aftaler ned, huske aftalerne og få struktur i min hverdag. Der har hele tiden været nogen til at holde fast i mig, mens jeg har lært at stå på egne ben.

Projektet i Horsens bygger på Housing First-metoden, hvor det netop er kombinationen af en passende bolig og intensiv bostøtte, der virker. Det har partierne bag satspuljeaftalen nu også fået

øjnene op for. Målet med aftalens handlingsplan til bekæmpelse af hjemløse er nemlig at sikre en mere forebyggende og helhedsorienteret indsats og udbrede de indsatser, vi ved virker.

En vigtig del af satspuljeaftalen på hjemløseområdet handler om, at stadig flere unge ender i hjemløshed og ofte kæmper med komplekse problemer og store sociale udfordringer. Derfor har handlingsplanen særligt fokus på at styrke indsatsen over for unge hjemløse.

Det kan fx være med socialpædagogisk støtte – noget som har været afgørende for, at 23-årige Daniel Ken Tog Kristiansen i dag har fået styr på sit liv. For selvom han kun nåede at være hjemløs i kort tid, så var han hastigt på vej ud af et sidespor.

– Min barndom har været præget af omsorgssvigt og en mor, der er alkoholiker, og jeg har aldrig rigtig lært, hvordan man lever for sig selv som voksen. Så da jeg første gang fik mit eget sted, gik det hurtigt galt. Jeg glemte at betale regningerne og opbyggede gæld – og jeg begyndte at ryge alt for meget hash, siger Daniel Ken Tog Kristiansen.

I dag har han kvittet hashen, er i gang med at uddanne sig til socialrådgiver – og bor i egen lejlighed. Den afgørende hjælp kom via Kollegiet Saxenhøj i Nykøbing Falster, der tilbyder forskellige indsatser målrettet udsatte og/eller hjemløse unge.

– Det afgørende for mig var at få en fagprofessionel mor ind i mit liv. En fagperson, som har lært mig, hvordan jeg håndterer mine penge, handler på en ordentlig måde og i det hele taget får struktur på hverdagen. I dag har jeg helt brudt det mønster, jeg er opvokset med, og har styr på min tilværelse, siger Daniel Ken Tog Kristiansen. ■

Hvad for en pulje?

Satspuljen er først og fremmest en pulje, der skal hjælpe samfundets udsatte. Det er derfor, man kalder satspuljen for socialområdets finanslov.

Puljens størrelse varierer fra år til år. Pengene i satspuljen er nemlig en procentdel af den samlede stigning på det pågældende års samlede overførselsindkomster.

Overførselsindkomsterne bliver hvert år reguleret, så de følger lønudviklingen på arbejdsmarkedet. Men 0,3 pct. af den sum bliver overført til satspuljen.

Satspuljen har eksisteret siden 1990, og hvert efterår forhandler regeringen og satspuljepartierne om, hvordan satspuljen skal fordeles til social-, sundheds- og beskæftigelsesområdet.

Boost til sociale projekter

Hvordan bliver vi endnu bedre til at sætte tidligere og mere forebyggende ind over for mennesker på kanten af samfundet? Det skal en ny investeringsfond give svar på.

Satspuljepartierne har afsat 50 mio. kr. i 2018 til Den Sociale Investeringsfond. Desuden bliver det muligt for private investorer som fx pensionselskaber at skyde penge i fonden.

Deres penge og pengene fra satspuljen kan investeres i indsatser, som forebygger eller løser problemer, der går på tværs af fx sundheds-, social-, beskæftigelses- og uddannelsesområdet.

CIVILSAMFUND

Frivillighed gør ensomhed til tosomhed

Knap 100 mio. kr. i satspuljen skal styrke civilsamfundet, inkludere flere i fællesskabet og bekæmpe ensomhed. I Kreds Midt- og Vestjylland er der flere eksempler på, hvordan det gøres i praksis

Af Lea Holtze, lhea@sl.dk

En af beboerne på botræningstilbuddet Ung ved Fjorden i Struer ville gerne til en koncert. Det krævede, at en af pædagogerne på stedet tog med som ledsager. Det ville bare være meget sjovere at se koncerten med en jævnaldrende, syntes den unge. Men han havde ingen at tage af sted med.

Den frustration såede et frø hos centerleder Bo Christensen, der er socialpædagog. Han fandt på projektet Best Buddy, der går ud på, at gymnasieelever fra Struer Statsgymnasium arbejder frivilligt med institutionens syv unge.

– Ligesom jeg ofte ringer til mine venner en lørdag eftermiddag og inviterer dem på kaffe, så har vores unge også et behov for at have et netværk at trække på. Men mange af de unge har ikke et særligt stort netværk. Det håber vi, at de får med det her projekt, siger han til Socialpædagogerne i kreds Midt- og Vestjylland.

De unge spiller PlayStation, drikker kaffe, hygger om lejrball og spiser sammen. Og på

personalemøder drøfter de ansatte, hvordan de kan understøtte gymnasieelevernes engagement og dermed holde projektet i live, fortæller Bo Christensen.

Netop den slags initiativer, hvor faglighed og frivillighed går hånd i hånd, skal styrkes fra 2018 til 2021, mener regeringen og satspuljeparterne. Der er derfor afsat 96,6 mio. kr. til en strategi for et stærkere civilsamfund. Indsatsen skal bekæmpe ensomhed og desuden give mennesker med handicap og andre udsatte børn og voksne mulighed for selv at deltage i frivillige fællesskaber.

Gør drømme til virkelighed

Glæden ved netop dét oplever man hver torsdag på Restaurant To'eren i Skive. Her er det nemlig borgere under Skive Kommunes socialafdeling og en frivillig fra byen, der serverer stegt flæsk, medister og frikadeller. Ideen til restauranten opstod, fordi en af kommunens visiterede borgere drømte om at arbejde som tjener.

– I dag har vi venteliste til vores tjenerteams. Det er blevet en stor succes, siger socialpædagog og trivselsagent i Skive Kommune, Olivia Stokholm til Socialpædagogerne i kreds Midt- og Vestjylland.

Satspuljeparternes strategi for, hvordan man styrker civilsamfundet, bygger bl.a. på anbefalinger fra en task force, som børne- og socialminister Mai Mercado (K) og innovationsminister Sophie Løhde (V) har stået bag, og som Socialpædagogernes formand, Benny Andersen, sad med i. Task forceens anbefalinger satte en tyk streg under, at faglighed og frivillighed skal gå hånd i hånd. ■

Sådan er resten af pengene fordelt på det sociale område

- Nye indsatser målrettet børn og unge med handicap: 43,9 mio. kr.
- Udvidet varslingsordning som led i revisionen af servicelovens voksenbestemmelser: 230,0 mio. kr.
- Individuel handicapkørsel for blinde og stærkt svagsynede: 85,5 mio. kr.
- Forhøjelse af Handicappuljen: 17,2 mio. kr.
- Socialt frikort: 45,0 mio. kr.
- Børnerettighedspakke til forebyggelse af mistrivsel og overgreb: 24,0 mio. kr.
- Ramme til initiativer, der kan fremme tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer: 25,0 mio. kr.
- Handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel: 63,0 mio. kr.
- Støtte til julehjælp: 4,0 mio. kr.
- Støtte til sommerferiehjælp: 5,0 mio. kr.
- Videreudvikling af den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM): 10,0 mio. kr.
- Forebyggelse af gråzoneprostitution: 10,0 mio. kr.
- Indsatser ift. komplekse sager, konflikthåndtering og støtte af børn inden for ét samlet familieretligt system: 60,0 mio. kr.
- Udviklingsstøtte til frivillige organisationer mv.: 10,0 mio. kr.
- Støtte til eksisterende indsatser:
 - BrugerForeningen af Aktive Stofbrugere: 4,8 mio. kr.
 - Tilgængelighedsrådgivning ved Statens Byggeforskningsinstitut (SBI): 14,0 mio. kr.
 - Baglandet Vejle: 6,0 mio. kr.
 - Peer-Netværket: 3,8 mio. kr.
 - Bedre Psykiatri: 9,6 mio. kr.
 - Fundamentet: 1,2 mio. kr.
 - Krisecenter for mænd i Fredericia: 0,4 mio. kr.
 - Folkehøjskolernes Forening i Danmark (FFD): 8,0 mio. kr.
- Administration: 21,0 mio. kr.

SOCIALPÆDAGOGERNES FORMAND MENER

Af Lea Holtze, lhe@sl.dk, og Jens Nielsen, jni@sl.dk

Hvad er din reaktion på den satspuljeaftale, der er landet?

– Det er virkelig en aftale, hvor der er lyttet til input fra eksperter og fagfolk. Den er visionær og ambitiøs, og det er helt rigtigt prioriteret, at man på mange af indsatserne nu tænker i at forebygge, og at der er fokus på at styre indsatserne over for nogle af de mest udsatte.

Aftalen giver bl.a. et løft til børn anbragt hos plejefamilier. Det er på tide, har du udtalt. Hvad mener du med det?

– Vi skal sikre alle anbragte børn og unge de samme vilkår – deres vilkår må ikke afhænge af, hvilket postnummer de bor i. Den ensartethed vil komme nu, hvor der indføres styrket kontrol og tilsyn og ens grundkursus for alle familieplejere.

Hovedparten af landets socialpædagoger arbejder inden for voksenhandicapområdet. Er du tilfreds med prioriteringen af det område?

– Det er meget glædeligt, at der er afsat midler til at styrke sagsbehandlingen på handicapområdet. For bedre sagsbehandling giver ganske enkelt en bedre visitering til de rette faglige

tilbud for borgerne. Det betyder større trivsel for borgerne og et bedre arbejdsmiljø for medarbejderne. Til gengæld ærgrer det mig, at der er afsat 230 mio. kr. til at dække kommunale driftsudgifter i forbindelse med nye regler om varsling på 14 uger, for det element burde slet ikke være en del af satspuljen.

Du kalder aftalens hjemløseindsats for ambitiøs og rigtigt vinklet. Hvorfor det?

– Vi har tusindvis af unge hjemløse, som vitterligt ikke har noget sted at gå hen. Her har vi virkelig ikke brug for, at de læres op og får 'karriererådgivning' hos de ældre hjemløse. Og Housing First-tilgangen, som der satses på, er ikke kun god for den hjemløse. Den er også omkostningseffektiv – og er på den måde en rigtig god investering for kommunerne.

Satspuljen kritiseres for bare at være en omfordeling af penge til udsatte – altså at man fodrer hunden med egen hale. Hvad er dit syn på den kritik?

– Jeg deler langt hen ad vejen synspunktet om satspuljens finansiering, og det arbejder vi også på at ændre. Når vi nu ikke er i mål med at ændre det, så søger vi den indflydelse, vi kan få – og derfor er det her resultat så godt.

HANDICAP

Færre fejl i handicapsager

Ankestyrelsens tårnhøje omgørelsesprocenter på handicapområdet var groteske, udtalte organisationer og fagfolk tidligere på året i Socialpædagogen. Det skal satspuljemidler rette op på

Af Lea Holtze, lhe@sl.dk

Forestil dig, at en borger med udviklingshæmning tvinges ud af sit lille bofællesskab inde i byen, fordi kommunen vil flytte alle de udviklingshæmmede til et stort nybygget hus ude på en mark, hvor der er kortsigtede driftsbesparelser i at have 80 personer boende.

Måske har borgeren nogle stærke pårørende, som klager og anker og får ret i Ankestyrelsen. Men hvad hjælper det, når borgeren til den tid har boet det nye sted i syv måneder, og det gamle bofællesskab ikke længere findes?

Det har store menneskelige konsekvenser, når mennesker med udviklingshæmning, hjerneskade eller andre svære mentale handicap uberettiget får frataget sin socialpædagogiske ledsagelse, eller når de bliver placeret i det forkerte botilbud uden den rigtige støtte. Det vurderede eksperter og organisationer i Socialpædagogen tilbage i oktober måned.

Her viste tal fra Ankestyrelsen, at Ankestyrelsen i det første halvår af 2017 omgjorde syv ud af 10 (68 pct.) af de afgørelser om beskyttet beskæftigelse, botilbud eller socialpædagogisk støtte, som borgerne har klaget over. Nu skal kvaliteten i sagsbehandlingen styrkes, fastslår satspuljepartierne, der har afsat 53,4 mio. kr. til formålet.

Pengene går bl.a. til at holde øje med Ankestyrelsens omgørelsesprocenter. Det er også planen at gøre en task forc på handicapområdet permanent, som bl.a. kan lave længerevarende forløb i enkelte kommuner, hvor der er store problemer. Desuden afsættes der midler til bistand til borgere, der ikke selv er i stand til at klage. ■

TEMAMØDER

Ledsagelse og forældresamarbejde

To af forbundets faglige selskaber holder temamøder i januar, hvor du kan blive klogere på den nye lov om ledsagelse og på samarbejdet med de biologiske forældre

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Hvordan er det nu med den nye lov om socialpædagogisk ledsagelse, der træder i kraft fra nytår? Hvad betyder den egentlig for dine og jeres muligheder i det daglige socialpædagogiske arbejde?

Og hvad er det, der er på spil, når du som familieplejer eller

socialpædagog på et døgn- eller dagtilbud skal arbejde med relationen til de biologiske forældre til udsatte børn – for forældrene, for dig og for det udsatte barn?

De to spørgsmål er i centrum, når to af Socialpædagogernes faglige selskaber i januar afholder hver to temamøder forskellige steder i landet.

Fagligt selskab om mennesker med fysiske og psykiske funktionsnedsettelse i boenheder sætter på to temamøder spot på den nye lovgivning, der åbner for tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier. Da loven blev vedtaget i sommer udtrykte Socialpædagogerne tilfredshed med, at loven skaber klarhed om reglerne.

På møderne vil to jurister fra Socialministeriets handicap-

kontor udlægge lovteksten, og de vil desuden også fortælle om de ændringer i voksenbestemmelserne, der også træder i kraft fra nytår efter revisionen af serviceloven.

De to møder holdes i samarbejde med henholdsvis Kreds Nordsjælland i Hillerød den 16. januar og med Kreds Sydjylland i Kolding den 18. januar, men møderne er også åbne for medlemmer fra andre kredse.

Fagligt selskab om udsatte børn og unge holder sine to temamøder i samarbejde med henholdsvis Kreds Storstrøm i Vordingborg den 16. januar og med Kreds Nordjylland i Aalborg den 23. januar.

Her er temaet det værdifulde samarbejde med de biologiske forældre til udsatte børn.

Udgangspunktet er den bekymring, som langt de fleste børn og unge, som er anbragt, føler for deres biologiske forældre.

På møderne vil en forsker fra VIVE, en repræsentant fra FBU Forældrelandsforeningen og en repræsentant fra Socialtilsyn Øst give redskaber til samarbejdet med anbragte børn og unges biologiske forældre.

Også her gælder det, at møderne er åbne for medlemmer fra andre kredse end 'værtskredsen'. Og på begge møder er det muligt at stille spørgsmål og debattere med oplægsholderne. ■

Læs mere og tilmeld dig på de faglige selskabers hjemmeside – der er tilmeldingsfrist primo januar: www.sl.dk/fagligeselskaber

BESKÆFTIGELSESIKTSATS

Regelforenklinger kan ramme ledige

Regeringen vil muge ud i 'regeljunglen' for ledige. Socialpædagogerne ser gode takter, men frygter en ringere indsats over for ledige

Af Kit Lindhardt, klt@sl.dk

De fleste kan blive enige om, at det giver rigtig god mening at forenkle de mange regler omkring beskæftigelsesindsatsen. I et nyt udspil, som skal rydde op i det komplekse område, har regeringen taget et udmærket for-

ste skridt i den retning, mener Socialpædagogerne.

Det er fx positivt, at arbejdsløse slipper for nogle rigide regler som at skulle sende ansøgninger, når man allerede er på vej i job eller skal på barsel eller efterløn.

Når det så er sagt, er der flere elementer i udspillet, som vækker bekymring, lyder det fra forbundskasserer Michael Madsen. Bl.a. undrer det ham, at regeringen ikke vil udbygge a-kassernes rolle i indsatsen over for de forsikrede dagpenge-modtagerne.

– Vi er meget tættere på medlemmerne og kan hjælpe dem i arbejde langt hurtigere,

end jobcentrene kan. Det er ærgerligt, at regeringen ikke har taget imod vores tilbud om at påtage os en større rolle her, siger Michael Madsen.

Reel spareøvelse

I udspillet lægger regeringen op til at frigive 500 mio. kr. i kommunerne som følge af forenklingerne. Det kommer oveni, at der med en ny erhvervspakke skal spares 870 mio. kr. på aktiveringsindsatsen. Dermed er i alt 1,4 mia. kr. fra beskæftigelsesområdet blevet kastet op i luften.

– Det er vanskeligt at se, at det ikke vil medføre et fald i aktivering og mindre hjælp til

at få de arbejdsløse hurtigere i job. For det kan let komme til at fungere som en reel spareøvelse, når det kommer til stykket, siger Michael Madsen.

Landets 98 kommuner vil med det nye udspil få større handlefrihed omkring beskæftigelsesindsatsen. Det er Michael Madsen meget betænkelig ved:

– Vi kender det fra socialområdet, hvor der jo er næsten 98 forskellige socialpolitikker. Man kunne godt frygte, at det også bliver konsekvensen her. Det kan i sidste ende true den enkeltes retssikkerhed, at borgerne får noget i én kommune, som ikke tilbydes i en anden, lyder det. ■

KULTURPÆDAGOGIK

Jeg tager min historie mere alvorligt nu

I teaterstykket '§50 Anbragt' fortæller en flok tidligere anbragte børn og unge deres egne barske historier. Vi har talt med Karina og Amanda om, hvad det giver at bruge krop og stemme til at vise, hvad de har været igennem

Af Kit Lindhardt, klt@sl.dk
Foto: Jon Bjarni Hjartarson

Ved hjælp af grå kasser fyldt med symbolik og et ellers nøgent rum med skarpt lys skriger, synger, råber, rapper, bokser og fortæller 10 tidligere anbragte børn og unge om deres vej igennem det hele.

Det er organisationen C:NTACT, der står bag teaterstykket '§50 Anbragt', som spilles på Edison

Teatret på Frederiksberg. 27-årige Amanda og 28-årige Karina valgte begge at gå med i stykket for at gøre det mere synligt, hvordan det er at være anbragt i Danmark.

– Jeg synes, der skal mere fokus på de ting, der ikke fungerer i forhold til anbringelse, udslusning og efterværn. For det fungerer virkelig ikke, siger Karina, og Amanda ryster bekræftende på hovedet.

– I vores samfund er vi så pisse bange for at snakke om alt det, der er galt, forkert, anderledes, farligt og angstprovokerende. Derfor er det vigtigt, at vi tør vise vores grimme liv frem, selvom det er vildt grænseoverskridende. Vi håber at røre nogle mennesker, der så tænker: 'Wow! Det skal vi gøre anderledes', siger hun.

Der sker ikke mere

Karinas storebror forgreb sig på hende første gang, da hun var 10 år gammel. Hendes mor ignorerede det, da Karina fortalte om det, og ingen

Det er fandeme svært at stå foran en masse mennesker og sige grimme ting om ens mor. Og så skal man føle det lidt samtidig og være sig selv. Hold kæft, hvor skal man turde at være nogen

Amanda

pen og stemmen, kommer det ud på en anden måde, hvor man er mere i kontakt med sig selv.

Det har ikke altid været naturligt for hende at bevæge sig foran andre mennesker, for hendes familie fortalte hende altid, at hun var klodset og forkert.

– Det har været mega grænseoverskridende at skulle bevæge sig i et rum sammen med andre, når jeg altid har fået at vide, at jeg ikke er god til det. Men jeg kan mærke, at det er blevet nemmere og mere naturligt for mig nu. Det er blevet tydeligt, at sådan er virkeligheden jo ikke, siger hun.

Bliver taget alvorligt

Amandas historie begynder med en alkoholiseret mor og stedfar og en barndom med et utal af adresser, flere anbringelser og en plejemor, som ikke gav hende den støtte og opbakning, hun behøvede.

– Jeg har altid tænkt, hvem gider lige høre min historie. Men arbejdet med det her stykke gør, at jeg helt sikkert tager min historie mere alvorligt. Jeg kan godt selv se på min journal og tænke, hvor er det bare for dårligt. Men her er der også andre der siger, ja, hvor har det været noget værre rod, og hvor er din historie bare vigtig, siger Amanda.

For hende er teater den helt rigtige kanal at fortælle historien igennem. Det giver mere til fortællingen, end hvis hun fx holdt et foredrag.

– Når jeg sidder på en kasse og reciterer et digt, jeg selv har skrevet til min mor, mens der står fire sagsbehandlere bag mig og læser højt fra mine journaler, så får man en helt anden følelsesmæssig og kropslig fornemmelse af det, siger hun.

Selvom Karina og Amanda personligt får meget ud af at være med, er det ikke nemt at gennemleve ens værste minder og tanker foran fremmede mennesker.

– Det er fandeme svært at stå foran en masse mennesker og sige grimme ting om ens mor. Og så skal man føle det lidt samtidig og være sig selv. Hold kæft, hvor skal man turde at være nogen, siger Amanda. ■

andre voksne bemærkede noget. Efter mange års overgreb i hjemmet blev Karina som 18-årig anbragt på et behandlingshjem for spiseforstyrrelse. Som 26-årig endte hun på et herberg, hvor hun boede, mens hun passede sin HF. Hun var blevet tilbudt en lejlighed i Brøndby, hvor hun kommer fra, og hvor alle de traumatiske oplevelser fandt sted. Derfor valgte hun at sige nej tak til lejligheden, og så var der ikke mere hjælp at hente fra kommunen. For få måneder siden fik Karina endelig sin egen lejlighed og søger ind på sygeplejerskestudiet til foråret.

Når hun står på scenen og fortæller om de overgreb, hendes bror udsatte hende for, bliver det bearbejdet på en anden måde end i terapi, fortæller hun.

– Det er hårdt, men det giver mig rigtig meget. Det rykker noget. Man kan se, at nu er jeg den voksne og den stærke. Jeg er kommet ud på den anden side, og der sker ikke noget mere, siger hun.

Ud gennem kroppen

Processen med at skrive sin historie ned og omdanne de svære minder til scenekunst har hjulpet Karina til at sætte et punktum for alt det, der er sket.

– Jeg kan lægge et låg på det på en anden måde, end man oplever det i terapi. Når jeg bruger krop-

§50 Anbragt

'§50 Anbragt' kører på Edison Teatret frem til 4. december og er gratis.

Hvis du ikke når ind at se stykket, kan man få stykket ud til dig. C:NTACT tilbyder at komme rundt i landet og vise stykket på institutioner, arbejdspladser, skoler osv.

Bestil billetter og læs mere på www.contact.dk

Rap og teater giver udsatte selvtillid

I to år har forskere fra Aalborg Universitet fulgt fem projekter, som bruger musik, teater, fotografi og billedkunst i arbejdet med udsatte unge. Kunst og kultur bliver set som flødeskum i den sociale indsats. Det er helt misforstået, lyder det

Af Kit Lindhardt, kltf@sl.dk

Unge, der kæmper med problemer som uddannelsesfrafald, arbejdsløshed, hjemløshed, psykiske lidelser, misbrug og kriminalitet, kæmper også tit med følelsen af at være en byrde og fuld af mangler.

Men i arbejdet med at skabe kunst – fx et teaterstykke, en fotoudstilling eller en rap-koncert sammen med andre i samme situation – får mange af de unge blik for deres egne ressourcer og potentialer. Og det åbner for nye muligheder.

Det mener to forskere, som står bag den nye bog 'Når kunst gør en forskel' om unges deltagelse i kunst- og kulturprojekter med et socialt sigte.

– De unge bliver inkluderet i fællesskaber, der kan rumme dem, og de daglige rutiner omkring det kunstneriske arbejde hjælper dem med at få struktur og forudsigelighed ind i hverdagen, siger Anne Mette W. Nielsen, som er forsker på projektet sammen med kollegaen Niels Ulrik Sørensen.

Ingen pjæk, tak!

Rutiner, ritualer og regler er ikke noget, man normalt forbinder med kunst. Men i de fem projekter, som forskerne har fulgt, har den faste hverdag været gennemgående.

– Mange af de unge har haft en udflydende hverdag og haft svært ved at komme op om morgenen – eller de kan have sociale fobier. Derfor er det nødvendigt, at der bliver stillet krav til, at de skal møde på et bestemt tidspunkt, der er en dagsorden, og der er fx regler for omgangsformen. Det er en forudsætning for, at kunsten kan udvikle sig, siger Anne Mette W. Nielsen.

En af de unge, forskerne har talt med, hedder Kasper. Han er vokset op i en familie med alkoholmisbrug og vold i et socialt boligområde. Han forlod hjemmet i 7. klasse og kom så lidt i skole, at han til sidst faldt helt ud. Da han senere kom med i et socialt teaterprojekt, tog læreren fat i ham og

fortalte, at her er alle nødvendige. Man kan ikke bare komme, når det passer en.

– Det tvister hans selvforståelse fuldstændig. Han havde opbygget en forestilling om, at det var en lettelse, når han ikke var der. For så var der færre konflikter med moren, og der var mere ro i klassen. Men nu kan han ikke bare mangle, for det ødelægger stykket. Der er brug for ham her, siger Anne Mette W. Nielsen.

Kultur er ikke flødeskum

Et andet vigtigt aspekt af at være en del af et kunstnerisk projekt er, at man er med til at skabe noget, som ikke findes i forvejen. Det giver i den grad et boost til selvtilliden.

– Igennem positiv respons og feedback mærker de, at de kan lave noget, der har betydning for andre. Det betyder rigtig meget for deres syn på sig selv, at de kan træde frem og vise, at de faktisk er vanvittigt dygtige til at rappe eller spille teater, siger Anne Mette W. Nielsen.

I de fleste projekter er det de unge selv og deres egne historier, som er omdrejningspunkt for kunsten. Mange har været igennem svære ting, som de ikke har haft lyst til at kigge på før. Arbejdet med kunsten bliver et rum, der giver tid til at dvæle ved og sætte ord på nogle af de grimme minder.

Kunst og kultur bliver ifølge forskerne ofte opfattet som mindre vigtigt i den sociale indsats. Det er flødeskum, de ikke rigtig har brug for. Men det er helt misforstået, lyder det.

– Jeg håber, at forskningsprojektet kan vise, at det ikke er flødeskum. De kunstneriske projekter er med til at give en bedre begyndelse for de unge. Det er ikke desserten, men bør derimod være for retten, siger Anne Mette W. Nielsen. ■

Nu kan han ikke bare mangle, for det ødelægger stykket. Der er brug for ham her

Anne Mette W. Nielsen, forsker, Aalborg Universitet

Når kunst gør en forskel

Bogen 'Når kunst gør en forskel' stiller skarpt på, hvordan arbejdet med kunst og kultur kan åbne nye muligheder for unge på kanten af samfundet. Forskere fra Aalborg Universitet har fulgt fem kultursociale projekter. Det drejer sig om Livsbanen, Musikstarter, C:NACT, Opgang 2 og KBH+.

Bogen er en del af Bikubefondens program 'Kultur til et godt liv'.

KRIGSVETERANER

Et hjem for de hårdest ramte

Et nyt forsorghjem i Nr. Broby på Fyn er målrettet PTSD-ramte krigsveteraner, der her får hjælp til at komme på fode igen. Socialpædagog Jesper Maigaard har selv været udsendt som soldat og er en af hovedkræfterne bag stedet

Af Trine Kit Jensen, nyhedsrum@sl.dk
Foto: Nils Lund Pedersen

Vi gør deres verden superlille, fordi de på grund af deres PTSD ikke kan forholde sig til ret meget, og så breder vi den ud, efterhånden som de er klar til det

Jesper Maigaard,
socialpædagog,
SUF-Veteran

Foran hovedbygningen på SUF-Veteran i Nr. Broby gnaver en glad hund sig igennem et gigantisk kødben, mens et par veteraner hygger sig på terrassen bag et hvidmalet stakit. Forsorghjemmet ligger på en otte hektar stor naturgrund, og stemningen i det fredfyldte, fynske efterårslandskab står i skarp kontrast til det kaotiske liv, stedets PTSD-ramte beboere kommer fra.

– En er kommet fra skoven, nogle direkte fra psykiatriske afdelinger, mange har alkoholproblemer og flere har ikke længere kontakt til deres familie, fortæller socialpædagog Jesper Maigaard, der sammen med socialrådgiver Helle Iversen har brugt et par år på at få stedet op at stå.

Jesper Maigaard har selv tidligere været udsendt som soldat og fik allerede i 2011 en idé om, at han gerne ville gøre noget for veteraner. Men først hen ad vejen blev ideen mere konkret. Efter at have undersøgt, hvor kræfterne skulle sættes ind, fandt han ud af, at den gruppe, der for alvor har brug for hjælp, er de hårdest ramte veteraner med så svære psykosociale problemer, at de enten er hjemløse eller ude af stand til at være i egen bolig.

– Der manglede et tilbud til de veteraner, som er helt brændt sammen, og derfor endte det med et forsorghjem målrettet til dem, siger han.

Jesper Maigaard peger bl.a. på, at de tidligere soldater ikke passer ind på de almindelige forsorghjem.

– Veteranerne har været i krig, de har haft en masse ansvar og de fleste har tidligere levet et liv med kone, børn, hus og bil. Det giver dem en

identitet og selvforståelse, der betyder, at de føler sig anderledes end de øvrige forsorghjemsbrugere, som ofte har en anden social baggrund. Derfor har de almindelige forsorghjem ofte også bøvlt med dem, siger han.

Han peger samtidig på, at landets veteranhjem ikke har mulighed for at give de hårdest ramte veteraner den professionelle støtte, de har brug for, da eneste ansatte her typisk er den daglige leder, mens resten arbejder frivilligt.

– Efter godkendelse fra Socialtilsynet åbnede SUF-Veteran i december 2016 som et af de allerførste i landet. Stedet har i øjeblikket kun seks pladser, fordi opførelsen af de bjælkehytter, veteranerne bor i, er blevet forsinket. Men når de sidste hytter står færdige, vil der være plads til 10.

Omsorg og aktiverende støtte

Ud over at være socialpædagog har Jesper Maigaard en terapeutisk uddannelse som systemisk coach, mens Helle Iversen har en systemisk narrativ efteruddannelse. Før opstarten af SUF-Veteran tog begge derudover en etårig chok- og traumeuddannelse for at få grundlæggende viden om PTSD. Begge har titel af socialkonsulenter og sammen med to nyansatte socialkonsulenter, en fast vikar og en social vicevært udgør de nu stedets medarbejderstab.

– På forsorghjemmet får veteranerne omsorg og aktiverende støtte, der tager sigte på, at de stille og roligt igen bliver i stand til at tage vare på deres egen tilværelse.

– Målet med deres ophold er, at vi klæder dem på til at leve et så rehabiliteret liv som muligt, siger Jesper Maigaard.

– Når veteranerne flytter ind, har de 'hele pladen fuld'. Ikke bare psykisk, men også fysisk er de ofte i en sørgelig forfatning, og typisk sejler økonomien, fordi pensions- og erstatningssager enten ikke er startet op eller gået i stå, så de mangler et forsørgelsesgrundlag. På SUF-veteran får de en kontaktperson, som sørger for at samle op på alle de løse ender.

– Vi gør deres verden superlille, fordi de på grund af deres PTSD ikke kan forholde sig til ret meget, og så breder vi den ud, efterhånden som de er klar til det, fortæller Jesper Maigaard.

Der er stor samhørighed og en gensidig forståelse af, hvordan de har det. Hvis én trækker sig, ved de godt, at det ikke er fordi, han er blevet sur. Det er bare sådan, det er

Helle Iversen, socialrådgiver, SUF-Veteran

For at bo på forsorgshjemmet skal veteranerne være motiverede for, at der skal ske en forandring. De skal fx være villige til tage antabus og indgå i et samtaleforløb med en alkoholbehandler eller komme i behandling for deres PTSD, hvis de ikke er det i forvejen.

To af de veteraner, der i øjeblikket bor på stedet, er i PTSD-behandling på Afdelingen for Tortur- og Traumeoverlevende under psykiatrien i Region Syd, mens en anden fx får hjælp af en psykolog i Odense, der er tilknyttet Veterancenteret i Ringsted.

Sidstnævnte er en institution under forsvaret, der blev etableret i 2010 for at styrke indsatsen i forhold til veteranerne. Centeret har opsøgende medarbejdere rundt omkring i landet, og de kontakter SUF-Veteran, når de møder tidligere soldater, der har brug for hjælp og tag over hovedet.

I samme båd

De 50 kvadratmeter store bjælkehytter, som veteranerne bor i, giver dem mulighed for at trække sig tilbage og være alene, når de ikke har overskud til at være sammen med andre mennesker.

Hver dag er der fx fælles morgenmad i hovedbygningen, men hvis en veteran har det skidt, er der forståelse for, at han bliver væk.

– Klokkerne har vi styr på dem alle sammen, og hvis der er én, der ikke dukker op, ved vi hvorfor, fortæller Jesper Maigaard.

Under morgenmaden bliver der lavet en plan for dagen, så den enkelte får sat struktur på hverdagen. Nogle kan fx hjælpe den sociale vicevært med at slå græs, klippe hæk eller male. Stedet har også et værksted, og veteranerne har været med til at bygge de shelters, der er skudt op flere steder på grunden. Om morgenen bliver det også aftalt, hvem der fx har behov for at blive kørt til PTSD-behandling.

– I starten kører vi dem, fordi de ellers ikke ville komme afsted. Vi skal passe på ikke at tage over for dem. Men de får en håndsrækning til de selv kan tage bussen hjem eller begge veje, siger Jesper Maigaard.

I løbet af ugen er der mulighed for at deltage i aktiviteter som svømning og fitness. Derudover er der om fredagen fælles frokost i hovedbygningen og hver tredje uge fælles aftensmad, hvor veteraner og personale på skift laver mad til hinanden. Ellers skal veteranerne selv sørge for kosten, og ofte finder de sammen på kryds og tværs for at spise sammen.

– De er rigtig gode til at invitere hinanden, og også til at stikke en tallerken ind til en veteran, der ikke har overskud til at være med, siger Jesper Maigaard.

Både han og Helle Iversen oplever, at det for veteranerne betyder meget, at de fra deres tid i forsvaret har samme referenceramme og med hensyn til PTSD er i samme båd.

– Der er stor samhørighed og en gensidig forståelse af, hvordan de har det. Hvis én trækker sig, ved de godt, at det ikke er fordi, han er blevet sur. Det er bare sådan, det er. De har også samme værdier og samme kodeks for, hvad man gør og ikke gør, og det giver dem stor tillid til hinanden, siger Helle Iversen.

Den samme umiddelbare tillid bliver Jesper Maigaard mødt med, når veteranerne flytter ind.

– I det første møde oplever jeg, at Jesper er nogle trin højere oppe ad relationstrappen end os andre, fordi han selv har været udsendt og godt ved, hvad det handler om. Det giver ham en anden autencitet, fortæller Helle Iversen.

Supplerer hinanden

Der er ingen skarpe grænser imellem de opgaver, socialkonsulenterne på stedet tager sig af.

SUF-Veteran

SUF-Veteran er etableret af Den Sociale Udviklingsfond, der er en nonprofit almennyttig fond.

På de 10 forsorgshjemspladser efter Servicelovens § 110 kan veteranerne flytte ind uden henvisning og som udgangspunkt bo i tre til seks måneder.

Tre af de 10 pladser kan konverteres til botilbudspladser efter § 107, hvor veteranerne efter visitation fra hjemkommunen kan bo i længere tid – med mere omfattende hjælp og også behandlingsmæssig støtte, som medarbejdere i SUF-regi vil stå for.

Efter udslusning er der mulighed for efterforsorg i form af bostøtte efter § 85.

Læs mere via www.kortlink.dk/rxdm

Men som socialpædagog er Jesper Maigaard mere ude blandt veteranerne for at yde praktisk, pædagogisk støtte end Helle Iversen. Hun har med sin socialrådgiverbaggrund især i opstartsfasen brugt rigtig meget tid inde foran computeren for at søge om pensioner og erstatning og stå for kontakten til myndigheder og behandlere.

– På den måde supplerer vi hinanden rigtig godt og kan komme hele vejen rundt om veteranerne, siger Jesper Maigaard.

Socialpædagogen og socialrådgiveren kom i forbindelse med etableringen af forsorgshjemmet så tæt på hinanden, at de nu danner par privat. Begge er ansat 37 timer om ugen, men regulerer selv, hvor timerne lægges, og på den fælles hjemmefront er der forståelse for, at arbejdstiderne kan være skæve, lyder det med et grin fra Jesper Maigaard.

– Har en veteran det dårligt, går vi ikke hjem kl. 16. Vi bliver, indtil der er styr på det, og kan fx tilkalde en vagtlæge eller køre en tur forbi en psykiatrisk skadestue, hvis der er behov for det, siger han.

Stedet er ikke døgnbemandet, men de to har altid deres telefoner åbne.

– Det er sjældent, veteranerne ringer om natten, og så er en samtale ofte nok til at få dem til at falde ned igen. Men det giver dem en trykthed, at vi kun er et telefonopkald væk og kan være herude i løbet af en halv times tid, hvis de fx har fået lyst

til at drikke, fordi de savner deres børn eller ser nogle frygtelige ting, hver gang de lukker øjnene, siger Jesper Maigaard.

Fremtidsplaner

Når veteranerne har boet på forsorgshjemmet i 14 dage, bliver der lavet en delplan med kort- og langsigtede mål. I den er de selv med til at sætte ord på, hvad de gerne vil have ud af opholdet og beskrive, hvordan SUF-Veteran og andre aktører kan støtte dem i at nå deres ønsker og drømme. Delplanen sendes til hjemkommunen, og en sagbehandler herfra kommer derefter typisk til Nr. Broby, hvor der bliver lavet en handleplan for det videre forløb.

En af succeshistorierne fra forsorgshjemmet handler om en veteran, der efter at have fået sin pensions- og erstatningssag igennem nu er flyttet ud og har købt hus og bil. En anden er rykket videre til et KFUM-hjem i Varde, hvor han er tættere på sin familie. Han var ikke helt klar til at komme ud i egen bolig, men parat til at bo i de lidt mere beskyttede rammer på KFUM-hjemmet.

Mens Socialpædagogen er på besøg, får Jesper Maigaard et opkald fra Veterancenteret om endnu en nødstedt veteran, og efterspørgslen efter pladser på SUF-Veteran er stor.

– Vi må i øjeblikket sige nej til én om ugen, men forsøger at hjælpe på andre måder, fortæller han. ■

KAFFEPAUSE De kommer fra kaotiske liv, men på terrassen foran hovedbygningen på veteranforsorgshjemmet i Nr. Broby, finder de PTSD-ramte beboere tid til fællesskab og samhørighed – her sammen med socialrådgiver Helle Iversen (th) og socialpædagog Jesper Maigaard (i turkis hættetrøje).

KRIGSVETERANER

Jimmie er på vej tilbage på sporet

Jimmie Sørensen flyttede efter et selvmordsforsøg ind på SUF-Veteran. Det er blevet et vendepunkt for den tidligere soldat, som på grund af sin PTSD røg ud i et alkoholmisbrug og en dyb krise, der var tæt på at koste ham ægteskabet – og livet

Af Trine Kit Jensen, nyhedsrum@sl.dk

Jeg har haft brug for komme i kontakt med nogle mennesker, som ved, hvad PTSD er, og hvad veteraner har brug for af støtte og omsorg. Det får jeg på det her fantastiske sted, og det er jeg vildt taknemmelig for.

Sådan lyder det fra 53-årige Jimmie Sørensen, som i øjeblikket bor på SUF-Veteran. Han kom til stedet direkte fra en psykiatrisk afdeling i Nordsjælland, hvor han efter et selvmordsforsøg havde været indlagt et par måneder.

– Det var ikke fordi, jeg ville dø. Det var et nødråb, siger han.

I 1995 var Jimmie Sørensen udsendt til Balkan med base i den kroatiske by Dvor, som serberne havde besat. Mens han var der, indledte kroaterne en offensiv for at få området tilbage, og oplevelserne fra dengang har aldrig sluppet sit tag i ham.

– Da jeg kom hjem, begyndte de krigsscenerier, jeg havde set, at ramme mig, og dengang var der ikke nogle, der samlede os op. Vi fik en tak for indsatsen og en øl, og det var sådan set det, fortæller han.

Han blev første gang indlagt på en psykiatrisk afdeling i 1997. I en periode fik han det bedre og mødte den kvinde, han har været gift med i 15 år. Men så begyndte krigsoplevelserne igen at spøge.

– Når konen gik i seng, og det var mørkt og stille, kom alle de her krigsting flydende ind i hovedet på mig. Jeg gik til psykiater for at prøve at få styr på det, men det virkede sgu ikke rigtigt, og jeg begyndte at drikke for at kunne falde i søvn, siger han.

Selvmedicineringen med alkohol fortsatte, og efter et mislykket afvænningsforsøg tidligere i år, knækkede filmen helt.

– Min kone kunne ikke tage mere, og jeg anede ikke, hvad jeg skulle gøre. Så jeg skar håndledet op på mig selv, fortæller han.

Mens Jimmie Sørensen var indlagt efter selvmordsforsøget, fandt han en brochure om SUF-Veteran og kontaktede selv stedet.

– Det her er det rigtige for mig. Man har sin selvstændighed og mulighed for at lukke sin dør, hvis man har det skidt. Men samtidig bliver vi passet godt på. Man kan få al den hjælp, man har brug for, siger han.

Kan være 100 pct. mig selv

På SUF-Veteran er han midlertidigt indlogeret i en pavillon tæt på hovedbygningen, mens der bliver lagt sidste hånd på den bjælkehytte, han skal bo i. På grund af sit misbrug har han fået nervebetændelse i benene, og turen ud i landskabet for at vise hytten frem foregår på en el-scooter. Den har han arvet fra Jesper Maigaards mor, der er kommet på plejehjem.

– Her kigger de på, hvordan man har det, og hvis der er et eller andet, de kan gøre for én, gør de det, uden at man skal bede om det. Det har jeg sgu aldrig oplevet før. Før har jeg skullet slås med Helsingør Kommune om at få et par benskiner, siger han.

Tidligere var han i behandling for sin PTSD hos en af forsvarrets psykologer på Høvelte Kaserne, men går nu hos en privatpraktiserende psykolog i Odense.

– Det betyder selvfølgelig, at jeg skal forklare det hele igen, men ellers virker hun meget fornuftig, siger han.

I dag er Jimmie Sørensen på antabus. På forsorgshjemmet får han hver fjortende dag besøg af en misbrugskonsulent, og han drikker ikke længere.

– Jeg har ikke brug for at sidde om aftenen og drikke mig dum for at falde i søvn, og det er rart, at der ikke er noget, der sløver mit sind, så jeg kan være 100 pct. mig selv. Det har jeg ikke været meget længe. Efter at jeg er holdt op med at drikke, er min gangfunktion også blevet bedre, siger han.

Selv er han ikke i tvivl om, hvad der ville være sket uden en plads på SUF-Veteran.

– Så var mit ægteskab røget, og jeg var endt med at bo i et telt i en skov, siger han.

På grund af sin PTSD er han på fortidspension, men efter opholdet på forsorgshjemmet håber han at få en frivillig tjans, hvor han kan bruge sin uddannelse som cykelsmed.

– Så slipper jeg for bare at sidde derhjemme i en stol. Det bliver man skør af, siger han. ■

Det her er det rigtige for mig. Man har sin selvstændighed og mulighed for at lukke sin dør, hvis man har det skidt. Men samtidig bliver vi passet godt på. Man kan få al den hjælp, man har brug for

Jimmie Sørensen, beboer, SUF-Veteran

VENDEPUNKT Selvmedicinering med alkohol, mareridt og selvmordsforsøg førte til, at den tidligere soldat Jimmie Jørgensen opsøgte SUF-Veteran, hvor den 53-årige veteran bor i dag. Her føler han for første gang, at han kan være 100 pct. sig selv.

KV 2017

Løfter på handicapområdet forpligter

Knap 3.000 kandidater tog socialpædagogernes kandidattest. Mange lovede at prioritere det socialpolitiske område

Af Lea Holtze, lthe@sl.dk

2.573 kommunalvalgskandidater og 480 regionalvalgskandidater gennemførte Socialpædagogernes socialpolitiske kandidattest op til kommunal- og regionsvalget. 27.770 danskere tog testen og fandt dermed frem til den kandidat, de ville stemme på.

Nu er stemmerne gjort op. Nye såvel som kendte kom-

munalpolitikere står klar til at trække i arbejdstøjet i landets byrådssale, og borgmestrene er udpeget.

I kandidattesten svarede langt hovedparten af kandidaterne, at de vil prioritere socialområdet de næste fire år, og at handicapområdet er kernevelfærd på lige fod med ældreområdet og sundhedsområdet. Det forpligter, understreger forbundsformand Benny Andersen.

– Borgerne har talt og valgt de kandidater, de stoler på. Nu er det så kandidaternes tid til at bevise, at det, de har svaret, ikke bare var tomme valglofter. Visionerne og løfterne skal realiseres og gøre en forskel ude i kommunerne. Og dét holder vi øje med, siger han. ■

FOTO: RASMUS BANER

KAMPAGNE Op til valget kunne vælgerne møde Kim (som ses på billedet), Helene og Liam i tre korte film på Facebook. Filmene satte fokus på, at mennesker med handicap er kernevelfærd. Filmene nåede ud til ca. 550.000 mennesker, som blev opfordret til at tage Socialpædagogernes kandidattest – og finde den kandidat, der prioriterer socialområdet.

KOGEBOG

Mad på bordet – trin for trin

Ny kokebog målrettet mennesker med kognitive vanskeligheder viser med enkel tekst og klare billeder, hvordan man laver et bredt udvalg af hverdagsmad

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Man tager tre landskendte kokke og en række af deres opskrifter på hverdagsmad og blander dem op med erfaringerne fra en madklub for voksne med udviklingshæmning – og så bliver resultatet en 250 sider lang kokebog, der i let læselig tekst og enkle,

tydelige billeder præsenterer i alt 37 opskrifter på både grøn mad, kødretter, fisk, salater, suppe, brød og desserter.

'Billedkokebogen – trin for trin' lyder den retvisende titel på værket, der er udgivet af Aarhus Kommunes Bostøtte Udviklingshæmmede-enhed under Socialforvaltningen med støtte fra bl.a. Landsforeningen LEV.

Det er folkene bag madklubben God Mad i Aarhus, der har taget initiativet til kokebogen, med afsæt i de erfaringer, man har i klubben med at lave mad med voksne med udviklingshæmning. Ideen er at gøre det let at lave retter, der er både lette, sunde, appetitlige og til at betale – så det bliver et reelt alternativ til den fastfood, der

ellers kan blive den nemme udvej for mennesker med fx udviklingshæmning eller senhjerneskade, der har problemer med at læse eller med at bevare overblikket, når først blussene er tændt.

Men sigtet med bogen er også bredere, fortæller Anna Lindskrog, der har været projektleder og redaktør for kokebogen:

– Det at kunne lave sin egen mad har generel betydning for et menneskes følelse af at være livsduelig – at være aktiv i eget liv. Lysten til at lave mad forsvinder let, hvis man ikke kan følge en opskrift og prøve noget nyt engang imellem, siger hun.

Det er kokkene Søren Gericke, Anne Larsen og Claus

Holm, der har bidraget med opskrifterne, og kokebogen er sat op efter anvisninger fra Ordblinde- og Dysleksiforeningen. Den er udarbejdet i tæt samarbejde med fagfolk med viden om udviklingshæmning og hjerneskader, og man kan faktisk lave maden helt uden at kunne læse den enkle tekst.

På den led bliver kokebogen ikke bare anvendelig for mennesker med kognitive vanskeligheder eller læsevanskeligheder, men er også velegnet for børn i indskolingen og for børnefamilier. ■

'Billedkokebogen – trin for trin' er udkommet på Forlaget Trykværket og koster 260 kr. Se mere på www.trykvaerket.dk

BØGER

Redigeret af Tina Løvbom Petersen

Fra udenforskab til fællesskab

Af Knud Aarup

I løbet af de sidste 30 år har Danmark udviklet sig til et velfærdssamfund for dem, som kan i forvejen. Vi har ikke længere et velfærdssamfund, som formår at holde hånden over samfundets svageste og give dem mulighed for at tage ansvar for eget liv. Det er det afsæt, Knud Aarup tager i bogen, hvor han kommer med seks konkrete bud på et bedre velfærdssamfund. For, som han påpeger, den udvikling, vi ser nu, vil de næste 20 år føre til stadig større samfundsmæssig utryghed og måske social uro. Derfor er der ifølge forfatteren brug for at lave velfærdspolitikken om, så den igen baseres på de grundlæggende værdier om fællesskab, lighed og tillid. De seks bud, eller løsningsforslag, til at opnå et bedre velfærdssamfund, som bogen præsenterer, handler bl.a. om, at fagprofessionerne skal styrkes, at der er brug for en langsigtet socialpolitik, at alle har noget at bidrage med til fællesskabet – og at tillid er forandringens mulighed. Overordnet er målet er genetablere et samfund, hvor mennesker med handicap, psykisk sårbarhed og sociale problemer får støtte til at være dem, de er – og blive til det, de har mulighed for. Et samfund, der har genfundet troen på, at sociale problemer kan løses.

Djæf Forlag. 302 sider. 325 kr.

Med mig selv som redskab

Af Berit Mus Christensen og Maja Nørgård Jacobsen

'Det er spændende og givende at arbejde med mennesker. Men indimellem også svært, fordi man i så høj grad bringer sig selv i spil i relationen. Relationen er derfor det allervigtigste i lærer-elev-forholdet'. Sådan lyder den allerførste sætning i bogens forord – en bog som forsøger at ruske op i den udbredte forestilling, at der er visse følelser, som ikke opstår hos ægte professionelle. Bogens forfattere, som begge er psykologer, argumenterer i bogen for, at det er helt normalt med selv stærke, tabuiserede følelser i arbejdet med mennesker og giver konkrete værktøjer til, hvordan man kan forholde sig til disse følelser. Det kan være vrede, irritation, utålmodighed, forelskelse eller følelsen af utilstrækkelighed. Forfatterne tager udgangspunkt i Acceptance and Commitment Therapy (ACT) og den mentaliseringsbaserede tilgang (MBT) og sætter gennem en række praktiske eksempler fokus på, hvordan sådanne følelser opstår i en professionel hverdag. Bogen henvender sig til alle professionelle, der arbejder med mennesker – som fx socialpædagoger. Værktøjerne i bogen er tænkt som nogle, man igen og igen kan hive frem, når man som professionel føler, at det er svært at bevare overblikket og roen i mødet med brugere og borgere.

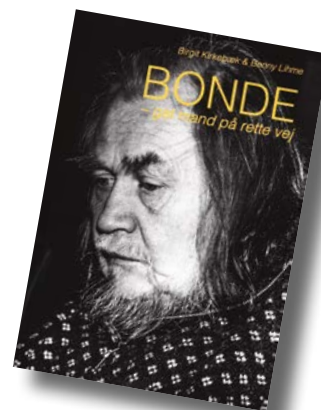
Frydenlund. 141 sider. 249 kr.

Bonde – gal mand på rette vej

Af Birgit Kirkebæk & Benny Lihme

Danmarks ukronede outsiderkonge, kaldes han. Christian Bonde, som er hovedpersonen i denne bog. Det er historien om et ukueligt menneske, som ikke kun gennemlevede 26 års statslig indespærring. Han kom også ud som et helt menneske, der siden formåede at kæmpe for de psykiatriske patienters humane behandling. De to forfattere har dels haft adgang til Christian Bondes journaler – og dels kendt ham privat. De fortæller en barsk historie, der tager sit udspring i hovedpersonens første møde med åndssvageforsorgen, da han som femårig mistede sin mor og blev anbragt. Siden fulgte i alt 26 års pendlen mellem landets store anstalter. Først i 1971, under en indlæggelse på et almindeligt hospital, er der en kirurg, der undrer sig over diagnosen åndssvag – og Christian Bonde kommer fri af forsorgen og indlægges på Sct. Hans Hospital. Den videre historie handler om, hvordan Bonde udvikler sig til at være aktivist og 'de gales ombudsmand', og hvordan han er med til at starte Galebevægelsen. Bogen er historien om, hvordan en mand overlever fejlanbringelse på fejlanbringelse – uden i øvrigt nogensinde at få erstatning.

Forlaget Social Kritik. 183 sider. 200 kr.

Det dobbelte blik

Af Hanne Warming, Signe Fjordside og Manon Alice Lavaud

Se styrkerne i det særlige hos børn og unge i udsatte positioner, hedder undertitlen på denne bog. Den handler nemlig om, at denne gruppe børn og unge ofte rummer ressourcer og styrker, som vi overser. Men hvad nu, hvis man vender tingene lidt på hovedet? Hvad nu hvis man tillader sig selv at være nysgerrig og udforske de handle- og væremåder hos de udsatte børn, som ved første øjekast identificeres som problematiske eller uønskede, med henblik på at afsøge ressourcepotentialer i disse? 'Det dobbelte blik' giver læseren konkrete refleksions- og supervisionsredskaber til at se disse muligheder og styrker. Den præsenterer gennem eksempler og cases et mindset, der søger at understøtte styrkepotentialer hos børn og unge. Et mindset, der ifølge forfatterne kan kombineres med og styrke allerede kendte metoder i den daglige praksis. Bogen er bygget op i to dele, hvor første del præsenterer teori og metoder, og anden del zoomer ind på de forskellige kontekster, hvor metoderne kan gøre en forskel. Bogen henvender sig til studerende og praktikere inden for det pædagogiske og socialfaglige felt, og til bogens metoder hører en særlig ordbog og relevante arbejdsark.

Akademisk Forlag. 200 sider. 249,95 kr.

SATSPULJE

For lidt viden om effekten

Der mangler overblik og systematisk opsamling af viden om effekten af de sociale indsatser. Det vurderer Rigsrevisionen i ny beretning

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Få dage efter, at dette års aftale om satspuljen fordelte godt en mia. kr. til projekter, der bl.a. skal forebygge hjemløshed, styrke anbragte børns rettigheder og sikre færre fejl i handicapsager, udgav Rigsrevisionen en ny beretning, der rejser en skarp kritik af bl.a. effekten af satspuljemidlerne.

I 'Beretning om viden fra puljer på socialområdet' udtaler statsrevisorerne bl.a., at Børne- og Socialministeriet ikke opsamler nok viden om effekterne af de sociale indsatser mellem 2012 og 2017 – og at det er utilfredsstillende, at ministeriet ikke har etableret et overblik og på systematisk vis opsamlet viden

– Rigsrevisionens rapport siger, at man ikke ved, hvad skatteyderne får for pengene. Det er den ene ting. Man har heller ikke overblik over, hvordan det påvirker livet hos de folk, som man gerne vil hjælpe, udtaler Torben Tranæs, vismand og forskningsdirektør i VIVE, til Politiken om Rigsrevisionens beretning.

I Rigsrevisionens beretning konkluderes det bl.a., at Børne- og Socialministeriet ikke i tilstrækkelig grad har sikret, at effektpuljerne (som støtter ud-

vikling og afprøvning af sociale indsatser og skal føre til viden om effekt) lever op til hensigten om effekten af sociale indsatser.

Tager kritik til efterretning

De sidste mange år har man ellers politisk efterspurgt mere viden om, hvordan sociale indsatser virker i forhold til at forebygge udsatte menneskers problemer. Men i foråret 2016 konkluderede Rigsrevisionen i en beretning, at Socialministeriets indsats for at få mere viden om hvilke sociale indsatser, der har den bedste virkning for borgerne, har været uacceptabelt langsommelig.

Og i den aktuelle beretning, hvor der fokuseres særligt på puljemidler, primært fra satspuljen, slår statsrevisorerne så fast, at Børne- og Socialministeriet ikke i tilstrækkelig grad har sikret, at effektpuljerne lever op til hensigten om at skabe viden om effekten af sociale indsatser.

Socialminister Mai Mercado (K) tager Rigsrevisionens kritik til efterretning og siger i en presmeddelelse bl.a.:

'Det er vigtigt at kende effekterne af sociale indsatser, og det har vi også arbejdet fokuseret med de seneste år i ministeriet og med satspuljen. Bl.a. har vi i år sat 50 mio. kr. af til en social investeringsfond, som skal udvikle og udbrede virksomme metoder, og sidste år afsatte vi en kvart mia. til Udviklings- og Investeringsprogrammet, som også udvikler, afprøver og udbreder metoder, som skaber fremgang for borgerne.' ■

Læs Rigsrevisionens beretning via www.kortlink.dk/s3tq

NOTER

Opret gratis testamente

Nu bliver det lidt lettere at få styr på, hvad der skal ske med din formue, den dag du ikke er her længere, eller hvis du bliver skilt. På TestaViva.dk kan du som medlem af Socialpædagogerne kvit og frit oprette et digitalt testamente, en ægtepagt, en samejekontrakt eller en begunstigelserklæring ved at oprette en profil på hjemmesiden. Og som medlem af Socialpædagogerne kan du desuden få op til fem timers gratis onlinerådgivning, når du opretter de juridiske dokumenter. Der er ingen skjulte abonnementer eller forpligtelser, men TestaViva udbyder også andre produkter, som kan tilkøbes. Klik dig videre til tilbuddet fra www.sl.dk/medlemsfordele

klt

Skoleprojekt flytter de unge et læringsår

Statistikker viser gang på gang, at anbragte unge sækker langt bagud, når det kommer til at tage folkeskolens afgangsprøve og få sig en ungdomsuddannelse. Men de behøver ikke blive i slæbesporet, viser resultaterne af Egmont Fondens program Lær for Livet. En 14-dages camp har ifølge Egmont Fondens egne målinger løftet 75 udsatte børn 1,0 læringsår i matematik, 1,7 læringsår i dansk og 0,5 læringsår i stavning. Opskriften er intensivt arbejde med fagene, krav og forventninger, fortæller Illa Westrup Stephensen til Altinget. Programmet bliver fulgt af forskere fra Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse, DPU, der næste år fremlægger resultater om, hvordan børnene klarer sig i nationale test.

lhe

Socialpædagoger vinder pris for ny app

I en landsdækkende konkurrence om velfærdsteknologi har et hold socialpædagoger fra Aarhus Kommune netop vundet prisen Special Mention. De får prisen for en ny app, der er under udvikling – Fokusplan. Den kan bruges til udarbejdelse af pædagogiske delhandleplaner og effektvurdering, der inddrager borgere med handicap og deres familie. Det er Aarhus Kommune og CareWare-Next, der har uddelt prisen i forbindelse med en landsdækkende konkurrence for velfærdsteknologi. Dommerne begrundede prisen til Fokusplan med, at appen er skabt af ildsjæle på de offentlige arbejdspladser, og at appen er et produkt med høj nytteværdi, der er skabt ud fra et behov i hverdagen. Vinderne får i første omgang et mentor- og sparringsforløb.

tln

Socialpædagogisk verdenskonferens i Mexico

I dagene 22.-24. februar 2018 afholdes den første socialpædagogiske verdenskonference i Puebla i det sydøstlige Mexico, hvor praktikere og forskere mødes for med overskriften på konferencen at 'bygge bro mellem tradition og innovation'. Socialpædagogerne støtter som en af en række partnere op om konferencen, der ellers er arrangeret af lokale og nationale mexicanske organisationer. Og forbundsformand Benny Andersen deltager i konferencen. Blandt de fire hovedtalere ved konferencen er svenske Lisbeth Eriksson, der er professor ved universitetet i Linköping, og Xavier Úcar, der er præsident for Det Spansk-Amerikanske Selskab for Socialpædagogik og professor i Barcelona. De forsker begge i socialpædagogisk kernefaglighed og i udbredelsen af den socialpædagogiske metode. Læs om konferencen på www.socialpedagogy.org/conference-1

jni

Lyt til og tro på børnene

Tidligere anbragte unge gav stof til eftertanke, da de – såvel som forskere og fagfolk – stod på talerstolen ved Fagligt selskab om udsatte børn og unges første medlemskonference. I skal blive ved med at tro på os, lød budskabet

Af Lea Holtze, lhe@sl.dk

Efterårssolen lyser skarpt ind i konferencsalen, der er fyldt til bristepunktet denne mandag morgen den 13. november. De næste syv timer skal forskere, projektledere og tidligere anbragte unge kaste lys over, hvordan de 138 fremmødte socialpædagoger og familieplejere kan vende en række alvorlige statistikker:

7 pct. af anbragte børn går ikke i skole. Som 16-17-årige har 40 pct. ikke taget folkeskolens afgangsprøve, mens det samme kun gælder for 6 pct. af de ikke-anbragte – og som 25-årige har kun 30 pct. fået en ungdomsuddannelse.

Socialpædagogernes næstformand, Verne Pedersen, åbner konferencen, der bærer overskriften 'Læring og mestring – Hvordan understøtter vi sårbare børn og unge, så de klarer sig bedre i skolen?'

Ambitionerne daler

– Heldigvis er der meget i gang i disse år. Vi har som faggruppe en forpligtelse til at være med helt fremme og dygtiggøre og udvikle os fagligt. En af de vigtige erfaringer, der er kommet ud af undersøgelser, er, hvor vigtig

det er at inddrage børnene og de unge selv – at lytte til dem, siger hun.

Herefter bliver deltagerne grundigt indført i tal og fakta på området af Misja Eiberg, der er forsker ved VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

– Jo tættere, børnene kommer på den alder, hvor de skal tage en afgangsprøve, jo færre pædagoger og plejeforældre vurderer, at de vil kunne klare at tage en afgangsprøve. Der er særligt lave forventninger til børnene på døgninstitution, siger hun og fortsætter:

– Når vi ser på de unges egne ambitioner, så er det kun 10 pct. af dem, der tror, at de kan gennemføre en lang videregående uddannelse, imens det samme gælder for en tredjedel af de ikke-anbragte.

De unges egen stemme

Midt på formiddagen bliver ordet givet til de unge selv. En af dem er 23-årige Fardin fra den socialøkonomiske virksomhed C:NTACT. Som otte-årig flygtede han fra Afghanistan og endte i Værløse.

Da Fardin kom til Danmark – analfabet og skadet af sine oplevelser – var det mildest talt svært at passe ind på den lokale folkeskole. En betydningsfuld voksen – hans kontaktperson Dorthe – blev redningen.

– Jeg fik altid at vide, at jeg ikke kunne noget, og alle lærere gav op. Den eneste, der kæmpede for mig, var Dorthe. Hun hjalp mig med lektierne, gav mig stjerner, når jeg lykkedes med noget, og gav mig den kærlighed, jeg aldrig havde fået, fortæller han fra talerstolen.

I dag har Fardin gennemført det almene gymnasium, og han

betegner det som den største dag i sit liv, da han fik studenterhuen på.

Viser hvad der virker

27-årige Kristina fra C:NTACT fortalte også sin historie. Hun voksede op som barn af misbrugsforældre og blev i teenageårene sendt på kostskole. Ligesom Fardin oplevede hun, at problemerne vendte, da der blev lyttet til hendes behov for at blive flyttet fra kostskolen til en plejefamilie.

– Jeg manglede ganske enkelt fagpersoner, der kunne håndtere et misbrugsbarn som mig. Jeg tænker, at det må være rart at høre fortællinger som min og Fardins, fordi det giver socialpædagoger et indblik i, hvad der virker, og hvad der ikke virker, siger hun.

De unges fortællinger bliver mødt af store bifald fra deltagerne. Blandt andre Jytte Sørensen, der er socialpædagog i Ungehuset i Sønderborg.

– Det er så vigtigt, at vi tror på de unge og hører på, hvad de siger, og hvad de vil. Derfor bliver jeg også meget berørt af deres historier, siger hun.

Herefter siver deltagerne ud i workshops – om mentalisering og udsatte børns læring, om projekt Styrket Indsats, om læringsvejledninger til plejefamilier og om projektet Læs for Livet.

Der skal ord til tale

Stifteren af Læs for Livet, Rachel Röst, er selv tidligere anbragt. Hun holder oplæg om sin opvækst i Urbanplanen på Amager – i et hjem præget af psykisk vold og misrøgt. For hende blev det lokale folkebibliotek en helt afgørende redningsplanke.

– Der kunne jeg rejse væk og møde kvindelige rollemodel-

ler som Pippi Langstrømpe og Ronja Røverdatter. Litteraturen lærte mig om frihed og styrke, fortæller hun.

Men da Rachel Röst blev anbragt på institution som 16-årig, var der ingen bøger og meget lave forventninger til, hvad hun kunne blive til.

– Min overlevelsesstrategi blev taget fra mig. Vi ville nok alligevel bare blive småkriminelle og ryge joints, fik vi at vide, og så blev det også sådan. Det tog mig lang tid at finde tilbage til bøgerne, fortæller hun.

Derfor har Rachel Röst som voksen valgt at indsamle bøger, der alligevel skal makuleres, fra forlag og forfattere. Herefter donerer hun skræddersyede biblioteker til institutioner, der arbejder med udsatte børn og unge. Det, at der findes bøger på institutionerne, skaber nemlig vigtige forventninger til børnenes skolegang, mener hun.

– Jeg tror virkelig på, at litteratur kan forandre liv, give ord til følelser og en stemme i en verden, hvor mange ellers taler hen over hovedet på børnene. Og når jeg spørger dem, hvad de gerne vil læse, er de faktisk meget målrettede, fortæller Rachel Röst.

En af dem, der tager Rachel Röst's ord med hjem, er Charlotte Romar, der er socialpædagog ved Miniinstitutionen Solbrinken, som er et døgntilbud for 0-18-årige.

– Det var fantastisk at høre hendes egen historie. Jeg læser selv meget og bruger bøger sammen med vores børn – fx når de skal puttes. Men nu har jeg fået flere perspektiver på, hvordan bøger kan åbne børnenes fantasi, skabe holdninger og oplevelser. Nu skal jeg hjem og tjekke, om vi har bøger nok, siger hun. ■

Sæt nu borgerne i centrum

Synspunkter

Bringes efter en redaktionel vurdering. Synspunkter må højst fylde 8.000 anslag.

Læserbreve

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurerende indhold kan afvises.

Læserbreve og synspunkter, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet.

Læserbreve og synspunkter sendes til nyhedsrum@sl.dk

Når kommunal misbrugsbehandling og regional behandlingspsykiatri spiller sammen, holder borgeren takten

Af Camilla Bjerregaard Jakobsen og Kristine Folkjær Leed

Dokumentarserien 'Tro, håb og alkohol' på DR1 har affødt debat omkring kvaliteten af den kommunale misbrugsbehandling og den regionale behandlingspsykiatri. Det er en kritik, vi som fagpersoner ikke kan genkende. Tværtimod. Som misbrugsbehandlere i et kommunalt misbrugscenter i Roskilde (CAS, Center for Alkohol- og Stoffbehandling), har vi et arbejde, der simplificeret består i at tilbyde misbrugsbehandling til borgere, der ud over misbrug også har en psykiatrisk diagnose – fx paranoid skizofreni.

Nogle borgere er udredt psykiatrisk ved misbrugsbehandlingens opstart og tilbydes en særligt tilrettelagt behandling ud fra den enkeltes ressourcer og kognitive funktionsniveau.

Andre har, trods svære psykiatriske og kognitive udfordringer, aldrig været i kontakt med den regionale behandlingspsykiatri, hvorfor behandlingens fokus derfor også er at motivere borgeren til en overgang til korrekt psykiatrisk udredning og behandling.

Sundhedsstyrelsen lancerede i 2014 nationale retningslinjer for indsatsen over for de borgere med netop misbrug og samtidig psykiatrisk/psykisk sårbarhed. I disse retningslinjer hedder det sig bl.a., at:

'... det skal understreges, at den regionale behandlingspsykiatri ikke må afvise at udrede eller behandle borgere med en behandlingskrævende psykisk lidelse med den begrundelse, at de (borgerne) har et stofmisbrug/alkoholafhængighed. Ligeledes må kommunen ikke afvise at udrede eller behandle personer med stofmisbrug/alkoholafhængighed med den begrundelse, at de har en psykisk lidelse.'

Nu fastholder vi dem

I CAS har vi siden 2013 efteruddannet os specifikt med det formål at kunne tilbyde højt kvalifi-

ceret behandling til borgere med dobbeltdiagnose. Dette blev iværksat, inden Sundhedsstyrelsens retningslinjer blev udsendt, og ud fra den betragtning, at ledelsen på vores arbejdsplads lyttede til borgerens behov og samtidig registrerede en øget tilgang af mennesker, der ud over misbrugsproblematikker også havde psykiatriske problematikker. For at sikre en kompetent og valid behandling af netop denne gruppe mennesker blev der iværksat et specialiseret tilbud.

Det har betydet, at borgere, der tidligere er blevet tilbudt den ordinære misbrugsbehandling, nu tilbydes et forløb, der i langt højere grad er adækvat med de behov, denne målgruppe har, og hvor behandlingen tilrettelægges individuelt efter borgerens behov, funktionsniveau og parathed til forandring.

Denne ændring i indsatsen har betydet, at vi som behandlingsinstitution fastholder en gruppe borgere, som tidligere enten var blevet afvist grundet svære psykiatriske udfordringer, eller som højst sandsynligt ville være droppet ud grundet lav matchningsgrad mellem

tilbud, ressourcer, funktionsniveau og behov.

Kort fortalt har fremsynethed på vores arbejdsplads medført behandlingstilbud til borgere, der tidligere er faldet mellem to stole: den kommunale misbrugsbehandling og den regionale behandlingspsykiatri.

På tværs af sektorerne

Apropos to stole: Mange peger på, at samarbejdet og koordinationen mellem kommune og region lader meget tilbage at ønske, og at det ofte er borgere-ns ansvar at koordinere egen indsats.

På CAS har vi arbejdet med 'den koordinerende indsatsplan' samt 'forløbsprogramprojektet' siden 2014. Kort fortalt er forløbsprogrammet og den koordinerende indsatsplan en forpligtende samarbejdsmodel udsprunget af sundhedsloven.

Vi har deltaget i arbejds- og styregrupper sammen med kommunerne Faxe, Lejre og Køge for netop at sikre implementering af indsatsplanen, relevant indhold i indsatsplanen og ikke mindst at øve os, forbedre os og tilpasse os selv og planen, inden den i 2017 udbredes nationalt.

Der er på vores arbejdsplads et højt fagligt niveau og et engagement i vores arbejde. Vores kolleger er kompetente, dygtige og stolte af deres fag og specifikke kvalifikationer. Vi kan godt lide vores arbejde og vores borgere, og vi ansøger hinanden til kontinuerlig nysgerrighed på vores arbejdsfelt, vores borgere og vores forskellige fagligheder.

Af samme grund bidrager vi med vores ressourcer og viden

Vi erfarer, at flere borgere sætter barren højere i relation til reduktion og stoffrihed. Formodentligt fordi helheden omkring borgeren fungerer [...], så borgeren oplever at kunne og turde arbejde ambitiøst med sig selv

til netop projekter omkring særligt udsatte borgere og den koordinerende indsatsplan.

Vi tror på, at det giver mening, og at det for borgeren vil opleves meningsfyldt at have dette værktøj til brug for det tværsektorielle samarbejde.

Borgeren i centrum

Efter knap to år med særligt fokus på den koordinerende indsatsplan er det tydeligt, at det virker:

Borgernes trivsel forbedres, samarbejdet øges, de rigtige behandlingstilbud (kommunalt eller regionalt) tilbydes og iværksættes hurtigere og mere effektivt.

Vi har fået værdifulde samarbejdspartnere i regionens psykiatriske tilbud og endnu vigtigere: Vi har qua den koordinerende indsatsplan fået en øget tilgængelighed til dem og deres viden om borgeren og faglighed til gavn for vores borgere.

På vores arbejdsplads er borgeren ikke en plattugle. Han er et menneske, og det er det menneske, vi ser og arbejder sammen med om at skabe positive, holdbare forandringer, som forhåbentlig kan give en øget

livskvalitet igennem opnåede behandlingsmål – hvad enten det er reduktion af stof/alkoholindtag eller afholdenhed/stoffrihed.

Vi arbejder ud fra det behandlingsmål, borgeren kommer med. For nogle borgere gør det en verden til forskel at ryge 1,5 g hash dagligt i stedet for 6 g. Så er det målet. For andre er det løsningen at nøjes med at nyde alkohol i weekenden. For nogle borgere giver det ikke mening at arbejde med stoffrihed som mål. Det overordnede mål er primært en øget livskvalitet for borgeren. Og her er borgeren eksperten.

De sætter barren højere

Erfaringen, vi har gjort os, er, at proportionelt med, at Center for Alkohol- og Stofbehandling de sidste par år har haft fokus på at forbedre og udvikle samarbejdet med psykiatrien, og at vi på vores arbejdsplads har dygtiggjort os i disse borgeres specifikke behov, ændrer borgerens målsætning sig i behandlingsforløbet.

Vi erfarer, at flere borgere sætter barren højere i relation til reduktion og stoffrihed. Formodentligt fordi helheden omkring

borgeren fungerer: Vi tager hånd om samarbejdet, om den kvalificerede og kompetente behandling angående misbrug og psykiatri, så borgeren oplever at kunne og turde arbejde ambitiøst med sig selv. Vi sikrer, gennem vores samarbejde med psykiatrien, at mindst en af os altid holder borgeren i hånden, og i perioder holder både vi og kolleger i psykiatrien borgeren i hænderne.

Vi ville gerne invitere Henrik Rindom (der medvirkede i udsendelserne, er psykiater med speciale i alkohol- og stofmisbrug, arbejder på Hvidovre Hospital og i Stofrådgivningen i København og er mangeårig debattør på misbrugsområdet, red.) på besøg på vores arbejdsplads. Vi ville gerne, at han selv oplevede den indsats, faglighed og borgercenteret behandling, vi tilbyder. At han mærkede vores menneskesyn og engagement. At han erfarede, at vores samarbejde med psykiatrien fungerer, fordi vi vil have det til at fungere.

Fordi vi ved, og borgerne giver udtryk for, at den samlede, tværsektorielle behandlingsindsats virker mest optimalt, når begge instanser tilbyder deres hænder – samtidigt eller parallelt. ■

Camilla Bjerregaard Jakobsen og Kristine Folkjær Leed er misbrugsbehandlere på CAS, Center for Alkohol- og Stofbehandling, Dobbelt diagnoseteamet. De citerede retningslinjer fra Sundhedsstyrelsen stammer fra 'Retningslinjer for udarbejdelse af koordinerende indsatsplaner', 2014.

Det passede ham ikke at se det kvindelige personale færdes uantastet i deres cowboybukser. Hvorfor var de ikke i hvidstivede forklæder, antydede hans kritiske blik

'Forstanderkonen'

Hvad stiller vi op med de journalister?

Af Lea Holtze, lhe@sl.dk

Er vi overhovedet stadig interesserede i dem? Sådan spørger 'forstanderkonen' i et debatindlæg i Socialpædagogen med reference til landets 'skriverkarle', 'ugebladsdamer' og 'samfundsrevsere'.

Uanset om forstanderkonen fortsat var interesseret i landets journalister, slap hun og hendes efterkommere tilsyneladende ikke af med dem. I dag findes der tilmed langt flere medieplatforme, hvor livet på døgninstitutioner og i plejefamilier kan blive vist og debatteret. Men et kig ned i arkiverne afslører, at børneforsorgen i den grad også havde mediernes bevågenhed før i tiden.

'Vi skal være åbne i forhold til verden udenfor, en del af samfundet, både det lille udenfor institutionens havelåge og det store – der hvor pengene bliver bevilget, og hvor den offentlige mening skabes', skriver forstanderkonen.

Men er hendes beskrivelse af journalisterne også genkendelig? Og måske de fordomme, de kommer med? I debatindlægget fortæller forstanderkonen bl.a. om den første journalist, hun 'blev udsat for'. Hun mødte ham i begyndelsen af december måned, hvor hun fortalte om de mange forberedelser, der hører med til julen på et børnehjem. Det fortrød hun bitterligt:

'Det var noget, han kunne bruge – og brugte: en drivende artikel i søndagsavisen om alle de små barneøjne, der kom til at stråle, om nisse-mænd og sprællemænd og 'julen derhjemme hos moder engang'. Ikke et øje var tørt hos de ellers meget fornuftige ekspeditricer i forretningen, hvor jeg normalt gør mine julegaveindkøb, som altså det år tog tre gange så lang tid om at blive besørget', skriver hun.

Eftermiddagsbladene er derimod oftere interesserede i en skandalehistorie, som de vil have socialpædagogernes mening om, fortsætter for-

standerkonen. Ugebladsdamerne er til gengæld flinke og velmenende, forsikrer hun.

'De spørger, om vi synes, det er rart at være far og mor for alle de børn. De synes, det er så godt og rigtigt og smukt, det vi laver, og de skriver om os, så at man rigtig kan mærke, at de repræsenterer folket med den sunde fornuft og hjertet på det rette sted', skriver forstanderkonen.

Desværre kan hun ikke kende sig selv, når hun efterfølgende slår op i bladet hos damefrisøren.

'Især ikke, hvis de af diskretionshensyn har medbragt 'modeller', det vil sige børn og voksne, som de anbringer i børnehjemmets stuer, sådan at de kan blive fotograferet som 'rigtige børnehjemsbørn og pædagoger', skriver forstanderkonen.

Samfundsrevserne er dog de værste af slagen, fortsætter hun. Det er dem, der formoder, at der foregår stygge ting på institutionen. Forleden havde en journalist af den type fået lov at tilbringe så meget tid, han ville, på børnehjemmet og stille alle de spørgsmål, han brændte inde med, fortæller hun.

'Det passede ham ikke at se det kvindelige personale færdes uantastet i deres cowboybukser.

Hvorfor var de ikke i hvidstivede forklæder, antydede hans kritiske blik. Og jeg letfærdige kone, som optrådte uden så meget som en strimmel tækkelig hvidt i halsen, så han kunne skrive om den kolde og missionske ånd, som knugede børnenes livsglæde? Efterhånden som tiden skred, blev vi alle sammen stive i ryggen, når vi udsattes for hans røntgenblik', skriver hun og må konkludere:

'Manden havde simpelthen ikke forudsætningerne for at begribe, hvad vi fortalte. Han søgte kun eet: en bekræftelse på, at børneforsorgen i dag er livsfjendsk og utidssvarende.'

Og hvad skal man så stille op? – når man tilmed har brugt timer på at vise stedet frem, hælde spandevs af kaffe i journalisten og sågar 'rigtige menneskebjere'. Forstanderkonen når desværre ikke frem til en løsning på sin fortvivlelse. ■

Hvornår var det nu?

Socialpædagogen er – ganske vist under flere navne – udkommet siden 1941. Vi har været i arkiverne og har fundet teksten her på siden i en af de gamle udgaver.

Men hvornår stammer debatindlægget af forstanderkonen fra?

A: 1959. B: 1964. C: 1968

Se svaret på foregående side